Tautos istorija yra geriausia tautos mokykla.

Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius. Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad paliktų pagarbų pasididžiavimą savo palikuoniams.

(Iš Lietuvių Chartos)

LIETUVIŲ ŽINIOS

LITHUANIAN NEWS

002738

LIETUVIAIS esame mes gimę, LIETUVIAIS turime ir būt!

METAI (VOL.) XIII | Kaina 5 Centai | PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1949. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 24 D. | Telefonas: HEmlock 1-3121 | NO. 45

NAUJAUSIAS RUSŲ IŠRADIMAS

Viso pasaulio dėmesys šiandien nukreiptas į Jugoslaviją ir jos diktatorių Tito. Maskvos radijas svaido žaibus į ištikimiausią Stalino mokinį. Jį dar visai nesenai Kremlius statydavo "teisingos linijos" pavyzdžiu, ne tik Balkanų, bet ir viso pasaulio komunistams. Siūbtelėjo kitokių vėjų banga — ir Tito virto aršiausiu Rusijos priešu, imperijalistų tarnu, liaudies išdaviku ir fašistu. Jam sudrausti traukiama rusų kariuomenė į visus Jugoslavijos pasienius ir išvystomas dar negirdėto aštrumo "šaltasis karas". Kai iš Maskvos diriguojami komunistai čia rėkia už taiką ir šaukia "taikos kongresus", Stalinas žvangina ginklais ir galanda peilį prieš Tito.

Savotiška — toji komunistinė "taika"...

Jie tuo pačiu metu ir už taiką ir už karą!

Kas gi, iš tikrųjų, įvyko tarp Stalino ir Tito, tarp Jugoslavijos ir Kominformo?

Anot rusų mokslininkų žirafą su jaučiu ir išvedę naują karvių veislę. Karvė, kaip karvė, bet kaklas — tai širafos. Karvė stovinti Rusijoje ir Stalinas ją melžias, bet savo ilguoju kaklu ganosi Balkanų pievose...

Juokais pasakyta karti tiesa.

Komunizmas — Rusijos imperialistų įrankis. Komunistai aklai pildo Maskvos įsakymus, streikais griaudami savo kraštų ekonominį gyvenimą ir visaip pataikaudami Rusijai.

Jie išsižada savo tautos ir dirba rusų imperializmo naudai; jie kovoja prieš savo ir kitų kraštų nacionalizmą, vadindami jį buržuazijos liekana, o garbina rusiškai — mongoliškąjį, užleisdami pirmą vietą rusų kalbai, dainoms, šokiams, papročiams; jie sakosi sukilsią prieš savo tautą (Luiz Carlos Prestes, Togliati, Thorez, Politt etc.) ir stosis rusų imperializmo pusėje būsimo karo metu, net su ginklu rankoje; Jie sutinka atiduoti savo krašto ekonominės gėrybes Rusijai, kad šitokia vagių taktika būtų bent kiek pridengtas ekonominės komunistų doktrinos bankrotas.

Atsiminkime tik Lietuvos okupacijos pirmasias dienas. "Mažoji Amerika", sakydavo išbadėję ir nuplyšę kacapai. Savo akimis netikėdavo, kad žmogus galėtų pirktis maisto, drabužio, apavo ir kitų reikmenų kiek tik nori. Plėšė krautuves ir vaikščiojo po keliolika laikrodžių ant vienos rankos užsikabinę, lyg Afrikos laukiniai. Moterys, niekados padoresnio drabužio nemačiusios "rojuje", naktiniais marškiniais, lyg kokia pasakiška grožybe apsivilkusios, net į teatrą nudrožė, lietuviams skaniai besijuokiant... Šimtai traukinių ėmė riedėti Maskvos link, perpildytų Lietuvos žemės gėrybėmis. Net durų ir langų geležėlės būdavo išlupinėjamos, ir lyg kokia brangenybė gabenamos į "laimingiausią pasaulio valstybę", į "rojų" — ubagams parodyti "buržujų" liuksusą... Plėšė, kas tik pakliuvo, "lygindami" Lietuvos žmones prie Rusijos vergų gyvenimo lygmens. Iš aruodų išnyko grūdas, iš tvartų — galvijai, iš parduotuvių — prekės, iš Lietuvos banko rūsių — 300.000.000 litų grynu auksu, o fabrikai stachanovietiškai dirbo ir tebedirba. Klystum, skaitytojau, jei manytum, kad jie dirba mūsų brolių skurdui ir nepritekliui mažinti — ne, jų dirbiniai eina taip pat į socializmo tėvynę. O Lietuvos mužikėlis? Nežmoniškomis pyliavomis, trėmimu Sibiran ir mirtimi baudžiant, skurdinama mūsų žemė Rusijos veltėdžių naudai.

Karvė ganosi Lietuvos derlinguose laukuose, tik jos pieną čiulpa Rusijos kirmelės.

Pasityčiojimui, ant grįžtančių Lietuvon tuščių vagonų kacapai užrašė: "Arbūzai badaujantiems Lietuvos žmonėms". Iš tikrųjų, jokių arbūzų į Lietuvą jie neatvežė, anas užrašas turėjo paguosti išbadėjusius Rusijos vergus: štai, esama dar nelaimingesnių kraštų, kurių alkiui numalšinti mes duodame arbūzą...

Kokia garbė ir koks vagies kilnumas!

Atsitiko, kad serbai ir kiti pietų slavai, iš seno dideli patriotai, nepanorėjo amžinai savo darbu, prakaitu ir krauju maitinti nusususių rusiškų parazitų. Jie pasipriešino Stalino užmačioms prisidengus komunizmu išnaudoti kitų kraštų darbininkiją. Jie nesutiko pasidaryti aklais Stalino vergais, ir paversti Jugoslaviją Rusijos pastumdėle. Tito panoro pats melžti Jugoslavijos karvę.

Iš čia ir kilo Stalino pyktis ir grasina pasauliui Trečiuoju gaisru. Stalinas žino, kad jeigu jis nenuslopins Tito balso, šitą balsą paseks šimtai milijonų komunizmo vergų. Tada bus galas didžiausiams pasaulio despotui, imperialistui ir gangsteriui.

A. V.

PADIRBĖKIME GARANTIJOMS GAUTI!

Nuo 1948 m. birželio mėn. BALF įstaiga Amerikoje intensyviai dirba tremtinių emigracijos reikalais. Pagal vadinamą Public Law 774, iš Europos į Ameriką jau išvyko apie 15,000 lietuvių. Šiandien IRO jau verčia kiekvieną tremtinį tuoj ir galutinai apsispręsti: **kur važiuoja, ir per kokią organizaciją važiuoja.** Ir nepasiruošusiems šiandien tenka susidurti su gana žiauria padėtim. Apie 6,000 lietuvių dar neturi darbui ir butui iš J.A.V. garantijų. Tikėjomės, kad kiekvienas išvykęs į JAV lietuvis pats atsiųs, arba suras geraširdžių amerikiečių tarpe tokių, kurie jiems garantijų parūpins. Bet tai dar nevisi atliko.

Šiuo metu, talkininkaujant visoms tremty esančioms organizacijoms, registruojam neturinčiuosius garantijų lietuvius. Sąrašus išsiuntinėsim visoms tuo besidominčioms įstaigoms. Lieka labai intentyviai padirbėti, kad iki 1950 m. kiekvienas galįs emigruoti lietuvis, garantijų gautų.

Kiekvienas Europoj tebesąs tremtinys yra prašomas, savo iniciatyva, kuo greičiausia rašyti savo pažįstamiems, giminėms ar draugams Amerikoje, kad jie mėgintų tokių garantijų gauti ir per BALF'ą ir kitas organizacijas kuo greičiausia jas atsiųsti. Visiems gaunantiems garantijas BALF Įstaiga Europoje pasistengs per visas organizacijas emigracijai pagelbėti. Nedėkit per didelių vilčių DP įstatymo pakeitimui. Naudokitės šiuo įstatymu — **DP Act of 1948. Pagal jį mes, lietuviai esam gana, palyginus, laimingi** emigracijos problemoms spręsti, nežiūrint pasitaikančių užkliuvimų ir kitokių sunkumų.

Jonas Valaitis

NE SKALDYTI, BET ĮSIJUNGT VAŽIUOJAME...

Praradę materialius turtus, tremtiniai nuveža Amerikos lietuviams:

"Širdį gerą, meilę brolišką, gilų jų siekių supratimą. Ne griauti, bet tęsti jų pradėto darbo žygio nuvažiuokime. Dirbkime, krutėkime dėl Lietuvos. Tai bus ta didžioji dovana, kurios jie iš mūsų tikrai užsipelnė".

Labai malonu, kad ir naujokai suprato, kad jie tos pačios Lietuvos Motinos vaikai, kaip ir visi išeiviai. Jungdamiesi, o ne skaldydami, jie pasitarnaus lietuvybės gaivinimui, kaip kad pasitarnavo pirmieji Lietuvos išeiviai. Tai kultūringiausias ir logiškiausias nuosprendis.

Kauno katedra yra tik viena bažnyčia Kaune

Bolševikai įsakė, kad bažnyčia nuo bažnyčios negali būti arčiau kaip 7 kilometrai (4—5 mylios). Jei tokiame plote buvo daugiau bažnyčių, jos turėjo būti uždarytos, palikus tik vieną. Kaune paliko atdara tik viena bažnyčia — katedra.

Žmonių religingumas Lietuvoje labai didelis. Į bažnyčią žmonės eina nuo ankstaus ryto ligi vėlaus vakaro — kada kas turi laiko. Jaunuomenė labai komunistinama. Mokyklos, organizacijos, valdžios įstaigos ruošia komunistus. Tėvai moko vaikus neišsizadėti lietuviškųjų ir katalikiškųjų papročių.

Laidotuvių dar teko matyti ir su bažnytinėm apeigom, vėliavom ir kunigais. Kunigai matosi tik seni.

Privaloma rusų kalba mokyklose

Lietuvos mokyklos yra visiškai subolševikintos. Moksleiviai turi mokytis daugiau "partijos istorijos", negu gimtosios kalbos. Rusų kalba privaloma nuo pirmos klasės. Tas pat net ir pradžios mokyklose...

SKAITYKIME "LIETUVIŲ ŽINIAS"

ALFA SU.

NAUJAI ŠVIESAI SUŽIBANT

("Eglutės" belaukiant)

Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai, išskyrus mažą išgamų ratelį, yra didieji šaukliai, kurie dabar galingiausiu balsu gali šaukti į visą pasaulį dėl Lietuvos kančių ir dėl jos laisvės.

Atvykus į U.S.A. 14.000 naujų lietuvių, tautinis kultūrinis lietuvių gyvenimas čia žymiai sustiprėjo. Jis dar stiprės, nes dar naujųjų atvyks.

Bet šis lietuviškasis sustiprėjimas U.S.A. kirstų pats sau šaknis, jei jis nesirūpintų savo jaunimo, ypač vaikučių, lietuviškosios kalbos palaikymu ir stiprinimu.

Dėl to ir pasiryžo išmaningi vyrai leisti atskirą laikraštį lietuvių vaikams. Laikraščiui parinktas "Eglutės" vardas. Šis laikraščio vardas ne tik jauniesiems labai tinkamas ir suprantamas; jis ir suaugusiems labai reikšmingas: juk eglutė yra amžinai žalia tol, kol ji yra gyva, — tai ir lietuviai bus tol gyvi tautiškai, kol jie bus gyvi savąja lietuviškąja kalba. Religinė "Eglutės" prasmė čia irgi iš akių neišleista: juk eglutė reiškia naujo gyvenimo, Kristaus duoto, sušvitimą...

"Eglutės" laikraštis pirmiausia skiriamas vaikučiams ir jaunimui (bent iki 14 metų). Kad čia visiems reikia mokėti anglų kalba, nėra jokio abejojimo. Ir naujai atvykusysis jaunimas ją pirmasis geriausiai išmoks. Bet šis jaunimas taip pat pirmasis gali pamiršti ir savo tėvų kalbą. Ir ne dėl savo blogos valios, bet dėl gyvenimo sąlygų, ypač dėl tėvų ir kitų atsakingųjų kaltės, jiems šiuo reikalu pakankamai nesirūpinant.

Nors "Eglutės" turinys yra skiriamas mūsų mieliems jauniesiems, mūsų mažiesiems, tačiau ir suaugusiems, manome, jis bus įdomus, o kalbos atžvilgiu daugeliui net naudingas. Atvykus dideliam skaičiui naujųjų lietuvių ir jiems aktyviai įsitraukus į lietuvių spaudos darbą, nevienas iš seniau čion atvykusiųjų nusiskundžia, nebe visai pilnai suprantą leidžiamųjų laikraščių turinio ir kalbos. Su "Eglutė" gi bus kitaip: ir seniesiems lietuviams bus ji pilnai suprantama.

Šitokio laikraščio reikalingumas ir naudingumas yra perdaug aiškus, ir plačiau apie tai rašyti nėra jokio reikalo.

Šį laikraštį redaguoti apsiėmė ilgametis įvairių laikraščių redaktorius poetas Bernardas Brazdžionis. Tai yra garantija, kad šis laikraštis atiteko tikram specialistui į rankas. Bet ir geriausias specialistas čia nieko nepadarys, jei lietuviškoji visuomenė liks šiam darbui kurčia ir šalta. Net drįstame čia ir šitaip pasisakyti: "Eglutės" skaitytųjų skaičius bus ženklas, kiek lietuviams iš viso tikrai rūpi lietuviškumo gaivinimas ir stiprinimas...

Dėl to neturėtų būti lietuviškos šeimos, kuri "Eglutės" neužsisakytų sau, ar kitiems, ypač kituose kraštuose gyvenantiems lietuviams. Be to, tai galėtų būti ir gražiausia kalėdinė dovana savo artimiesiems. "Eglutė" netrukus pasirodys. Jos metinė kaina U.S.A. — 3 dol., o kituose kraštuose — 3,50 dol. Užsisakyti reiktų tuojau, nes leidėjai nori žinoti, kiek jos spausdinti; be to, vėliau užsisakiusiems gali pritrūkti pirmųjų numerių. Užsisakyti šiuo adresu: **Bernardas Brazdžionis, 107 Concord St., Lawrence, Mass.**

GEN. MONTGOMERY AMERIKOJ

Londonas. — Maršalas V. Montgomery atvyko į J.A.V. pasitarti su Amerikos generolais dėl bendro apsigynimo. Vyriausias Atlanto Pakto komendantas atvažiavo "Queen Elizabeth" laivu, lydimas pulk. G. S. Cole.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Stalino įsakymu pranešta, kad Achilas buvo rusas, o ne graikas. Herojaus gimtasis miestas yra Mirmekji, Kerč apskrityje.

° Albert Duerocg, prancūzų mokslininkas, stato atominį orlaivį, kuriuo bus galima nuskristi į žvaigždynus.

° Valstybės sekretorius Acheson deda pastangų išlaisvinti Angus Ward, generalinį J.A.V. konsulą Mukdene, Kinijos komunistų areštuotą spalio 24 d.

° Milane, Italijoj, pagauti du komunistų šnipų vadai, A. Zanotti, slapivarde "Joe", ir Calusi Meghenian. Juodu vadovavo teroristinei organizacijai. Rasta sprogstamos medžiagos.

° John Lewis ir jo unija užmokėjo $1.420.000 pabaudą už 1948 m. streiką.

° Prezidentas Trumanas lapkričio 28 d. išvyks į Key West, Fla., trijų savaičių atostogoms. Ten jis paruoš kalbą, kurią skaitys sausio mėn. 1950 m. Kongrese.

° Nuo lapkričio 29 d. iki gruodžio 9 d. Londone, Anglijoj, įvyks tarptautinė konferencija įsteigti "Darbo Internacionalą". Tai būtų prieškomunistinė darbininkų unija.

° Purtogalijoj politinius rinkimus laimėjo nacionalistų partija, kuriai vadovauja premjeras A. De Odiviera Salaza'r jau nuo 1926 m.

° Japonijos valdžia pašalino visus profesorius ir mokytojus komunistus, kurių buvo 546.

° Čilėje areštuoti komunistų vadai.

° Gandi nužudytojai N. V. Godse ir N. B. Apte pakarti. Jie prieš mirdami šaukė: "Kad suvienyta Indija taptų nemirtinga. Mes sveikiname šventąją motiną".

° Bulgarai komunistai pasmerkė vice premjerą Traicho Kostov už pasipriešinimą rusams, valdantiems Bulgariją. Būtų buvęs 2-asis Tito.

° D. E. Lilienthal, atomiųjų energijos pirmininkas, sako, kad visas Washington gali būti sunaikintas su trimis atominėmis bombomis.

° Popiežius Pijus XII sakė Amerikos senatoriams, kad karo baimė yra baisesnė už patį karą.

° Simzo Hamai, Hiroshimos burmistras, atvykęs į Ameriką, pareiškė, kad ner atominį bombardavimą 1945 m. rugpiūčio 6 d. prarado gyvybę 210,000 žmonių.

° Jugoslavija norėtų tapti naujo internacionalo centru, kur galėtų prisiglausti komunistai atskalūnai. Tai būtų penktasis internacionalas, skaitant jau dingusį Trockio.

° American Legion reikalauja, kad ginklu būtų išlaisvintas A. Ward, generalinis J.A.V. konsulas Kinijoj, kurį pagrobė komunistai.

° Lenkijos komunistai pagrobė Varšovoj Prancūzijos diplomatą A. S. Robineau.

° Italijos socialistų kongresas šaukiamas Neapoly sausio mėn. 4, 5, 6 ir 7 d., 1950 m.

° Izraelis griežtai pasisakė neduosiąs sovietams stačiatikių Bažnyčios turto, kurį komunistai norėtų nusavinti.

° Prancūzijos komunistai ruošia Stalinui "auksinę knygą", kurią įteiks jo 70 metų amžiaus sukakties proga, sausio 21 d., 1950 m.

° Chiang-Kai-Shek vėl pradėtų vadovauti nacionalinei Kinijai, pasitraukus prezidentui Li-Tsung-jen.

CHIANG-KAI-SHEK BANDO GELBĖTI KINIJĄ

Hong Kong. — Generolas Chiang-Kai-Shek grįžo į Kiniją su viltimi išgelbėti kinų tautą nuo komunizmo. Jis atskrido orlaiviu iš Formozos.

Jį sutiko nacionalistų lyderiai, tarpe kurių prezidentas Chen-Li-Fu ir vice premjeras Chu-Chia-Hua.

Chiang-Kai-Shek padės ministerių pirm. Yeen-Hsi-Shan'ui kovoti prieš komunistus iki galo.

VIENU KARTU IŠ KAUNO IŠVEŽĖ 20.000 GYVENTOJŲ

Visoje Lietuvoje vyksta nuolatiniai areštai ir deportavimai. Žmonės nežino, už ką jie suimami. Suimtajam jokių kaltinimų nepatiekiama, nes jų nėra. Bet sovietams tas ir nereikalinga, nes jie Lietuvos žmones tremia tam, kad į išvežtųjų vietas atvežtų rusus.

1948 m. gegužės mėnesį buvo visoje Lietuvoje įvykdytos milžiniškos deportacijos. Žmonės kalbėjo, jog tada vien iš Kauno išvežė 20.000 lietuvių. Išvežami į Petrašiūnus, kur juos pakrovė į užkaltais langais gyvulinius vakonus. Kaunas per tas dienas buvo kaip išmiręs. Gatvėse matėsi tik rusai...

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros
Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams..... $3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.... 1.50
Užsieny metams..... 4.00
Užsieny pusmečiui..... 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic
Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year..... $3.00
In U. S. A., six months..... 1.50
Other countries, one year..... 4.00
Other countries, six months.... 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

STREIKAS - TAUTOS NELAIMĖ

Plieno fabrikų streikas pasibaigė po šešių savaičių derybų ir ginčų tarp kompanijų ir unijų. Nustatyta mėnesinė darbininkui pensija 100 dolerių.

Buvo begaliniai žalingas šis streikas. Ekspertų apskaičiavimu padaryta virš bilijono dolerių nuostolių.

Tesioginis deficitas buvo stoka savaitinės algos įplaukų: 33 milijonų dolerių; laike paskutinių šešių savaičių stigo $200 milijonų. To pasekmėje nukentėjo namų santaupos, užsidarė kiti fabrikai, priklausą nuo nepristatymo plieno. Tūkstančiai kitų darbininkų liko be darbo, be užmokesnio ir t.t. ir t.t. Be to, atsiliepė į visą šalies ekonominę gyvenimo sistemą, nekalbant jau apie susirūpinimą rytojumi, apie sustojimą eksporto, apie nepristatymą laiku pirmos eilės reikalingiausių žaliavų, produktų bei kitų reikmenų.

Dėl ko buvo ginčiojamasi? Dėl jau aiškios ir dalinai priimtos problemos. Pensijos.

Nuo pirmos streiko dienos iki susitarimo dienos, tai yra, laike šešių žalingų savaičių, nieko naujo nebuvo padaryta. Buvo diskusuojami žinomiausi argumentai, jau komiteto surinkti duomenys ir išrišti, tik dar neįvykdyti.

Dėlko, tad, streikas? Kodėl tiek daug visuomenei nuostolių?

Mes tikime, kad tai stoka sąžinės ir nesugebėjimas vadovauti bei nejautimas atsakomybės iš vadų pusės tiek unijų, tiek kompanijų, gyvenančių savo kiaute, persiėmusių vien individualiniu egoizmu, sutingusių pažvelgti aplink ir suprasti, kad šiandien nebegalima gyventi nepriklausomai nuo visų piliečių ir visos viešosios prekybos.

Kodėl tas susirūpinimas ir uolumas, kurie buvo pavartoti nelaimės išrišimui, nebuvo pavartoti prieš streiką? Kodėl nebuo vedamos derybos veikiant fabrikams? Kas nukentėjo? Darbininkas ir industrija; galiausiai nukentėjo pirkėjas. Ir iš tikrųjų, apskaičiuota, kad kiekvienai produkcijos tonai tenka $4 nuo pensijos. Kas moka? Darbininkas, ir štai brangus pragyvenimas jį tebekankina! Nemokės kompanija, nes tuos 4 dolerius atsiims arba iš santaupų fondo arba pakeldama kainas.

Ši sutartis pasirašyta dviems metams. Industrijos vadai, darbininkai, agentai ir valdžia turėtų sekti šią sistemą ir ją tobulinti, kad po 24 mėnesių neištiktų naujas streikas, vedantis tautą į pražūtį.

Šių dienų streikai yra tiksliai paruošti ir sąmoningai vedami. Šitiems eksportams ir savanaudžiams turėtų valdžia užbėgti už akių, kad jų išvengus. Žodžiu, privalo veikti socialinė sąžinė — ta, apie kurią kalba Popiežiai savo enciklikose — individuose ir masėje.

BAŽNYČIA POLITIKOJE

Visiems yra žinomas religinis antiklerikalizmas. Bet yra ir politinis antiklerikalizmas.

Politinis antiklerikalizmas neneigia, kaip pirmasis, religijos tiesų; nekovoja prieš Bažnyčią; visa tai pripažįsta, bet nenori, kad Bažnyčia kištusi į politiką ir skaito kaip "invaziją" kiekvieną jos įsiterpimą į valstybės reikalus. Iš kur seka, kad religija turi būti uždaryta vien mistiškoje šventovės prieblandoje. Nevalia jai niekados išeiti iš bažnyčios. Viešame gyvenime leistina vien politikai, atpalaiduotai nuo metafizinių ir religinių pančių, švaistytis.

Šis politinis antiklerikalizmas yra liberalizmo ir politinio amoralizmo programos dalis, kuris aiškiai atskiria politiką nuo dorovės ir religijos. Taip galvoja ir tie nacionalistai, kurie sudievino valstybę. Ir socialinis modernizmas sako, kad kiekviena piliečių grupė gali tvarkytis ekonominiu — politiniu — teisiniu būdu be Bažnyčios įtakos.

Šis politinis antiklerikalizmas yra Popiežių pasmerktas.

Bažnyčia neužsiima politika, kada eina klausimas grynai techniškas, nieko bendro neturįs su religija ir morale. Bet yra politinių klausimų, kurie artimai ir neišvengiamai surišti su morale, tada Bažnyčia, kuri yra mokytoja ir sergėtoja ne vien krikščioniškų įstatymų, bet ir naturalinių, turi teisę ir pareigą įsikišti ir pasakyti savo žodį. Kartais įsikiša ne vien patarimui, bet ir perspėjimui, kada politika nukrypsta nuo tiesaus kelio, peržengdama ribas.

Yra politika — sakydavo Pijus XI — nuo kurios mes negalime atsisakyti; mes negalime atmesti bendros gerovės politikos, tikrosios politikos, kuri siekia visų gerovės, t.y., šeimos ir auklėjimo sveikumo; Bažnyčios, sąžinės ir Dievo teisių. Čia yra pagrindas kiekvienos gerovės ir pasisekimo. Tad jei visa tai yra politika, mes visados politikuosime; ir čia yra geroji ir sveikoji politika.

Šią mintį, tik kitoje formoje, pakartojo ir Pijus XII.

Totalitarinė ir antireliginė valstybė — sakė Jo Šventenybė — reikalauja, kad Bažnyčia tylėtų, kada ji privalo kalbėti; reikalauja, kad Bažnyčia susilpnintų Dievo įstatymus, pritaikindama juos žmonių norams, kada turėtų juos apginti; norėtų Bažnyčios atsitraukusios nuo pagrindo, ant kurio Kristus ją pastatė; Bažnyčios, kuri nesipriešintų sąžinių pavergimui ir neapgintų tautos teisių ir laisvės; Bažnyčios, kuri pasiliktų kaip vergė tarp keturių mūrų, užmiršusi gautąjį Kristaus įsakymą: — Išeikite į gatves ir mokykite visas tautas... Ar jūs galite įsivaizduoti Petro įpėdinį, kuris pasiduotų tokiems reikalavimams?

Aiškiai pasakyta.

Kas tik pripažįsta Bažnyčiai dieviškus titulus, tas tuo pačiu negali sakyti, kad Bažnyčia neturi pareigos kištis į politiką, kuri paliečia etinius ir religinius principus.

Užtat politinis antiklerikalizmas yra Bažnyčios atmestas ir pasmerktas.

PASAULYJE TIK 20 MILIJONŲ KOMUNISTŲ

Sovietų žurnalas "Voprosi Ekonomik", viename savo paskutinių numerių patiekia davinius, kiek dabar prisuskaitoma visame pasaulyje komunistų. Pagal tuos davinius dabar visame pasaulyje tėra tik 20 milijonų komunistų. Iš to skaičiaus tenka:

Sov. Sąjung.	6.000.000.	narių
Čekoslov.	1.000.000	„
Bulgarijai	500.000	„
Lenkijai	1.000.000	„
Rumunijai	1.000.000	„
Vengrijai	1.000.000	„
Sov. Zonai	1.800.000	„
Vak. Vokiet.	450.000	„
Prancūzijai	1.000.000	„
Austrijai	150.000	„
Danijai	60.000	„
Olandijai	55.000	„
Belgijai	100.000	„
Norvegijai	33.000	„
Suomijai	35.000	„
Anglijai	50.000	„
Amerikai	74.000	„
Brazilijai	200.000	„
Kūbai	50.000	„
Argentinai	30.000	„
Meksikai	36.000	„
Peru	35.000	„
Japonijai	1.150.000	„
Kinijai	3.000.000	„
Indijai	50.000	„

Žurnalas nepaduoda statistikos apie komunistų skaičių: Kanados, Šveicarijos, Čilės, Graikijos, Portugalijos, ir Ispanijos, kadangi čia komunistų partijos oficialiai neveikia arba yra uždraustos. Tačiau ir čia komunistų skaičius nėra didelis.

Prancūzijos komunistinė darbininkų profesinė sąjunga 1946 metais turėjo 6 milijonus narių. Tuo tarpu šiandie ji beturi vos 2 milijonu narių. Taip pat ir Prancūzijos komunistinė spauda, kuri 1945 metais kasdien išleisdavo 520.000 egzempliorių, gi 1949 metų pirmaisiais mėnesiais beišleido tik 260.000 egzempliorių. Taip pat ir partijos kasa smarkiai nusmuko. Nario mokesčio 1946 metais surinko 52,500.000 frankų, o 1948 metais vos 10.850.000 frankų. Be to, franko vertė taip pat perpus sumažėjo. Dėl smarkiai sumažėjusių pajamų net partijos organas pradėjo komunistus barti.

Italijos komunistų partijos narių skaičius paskutiniu laiku nukrito 20%, bet iki šiol vis dar tebėra 1.700.000 narių, kurių tarpe yra nemaža pasyvių. Italijos komunistu partijos narių mažėjimo ir pasyvumo priežastimi yra bažnyčios antikomunistinė laikysena, kuri paskutiniu laiku paskelbė ekskomunikaciją visiems aktyviams komunistams.

Bendrai paėmus, paskutiniu laiku visame pasaulyje raudonoji banga gerokai sumažėjo. To priežastimi yra Vakarai, kurie laiku suprato ir pažino tikrąjį komunizmo veidą. Komunistiniuose kraštuose pati partija daug prisidėjo prie sumažinimo savo narių per taip vadinamus "valymus". Kaip sovietų Sąjungoje, jau kuris laikas "apsivaloma" nuo netinkamo elemento, laike kurio patenka į nemalonę net geri komunistai. Nėra abejonės, kad ir dabartiniu laiku po didžiųjų valymų yra apie vieną trečdalį prisiplakėlių narių, kurie kiek kitokiam vėjui papūtus iš komunistų partijos pasitrauks.

Lt.

TĖVYNĖJE RUDUO...

KLEMENSAS JŪRA

— Ten brangiau už auksą juodos žemės sauja, nes kiekvienoj dulkėj ten tu pats esi!.. — sako poetas ilgėdamasis tėvynės.

Bet... tėvynėje ruduo. Purvinas, niūrus ir nesibaigiantis. Ruduo — nuo lemtingųjų 1940 metų. Gamtoje keičiasi metų laikai. Sprogsta ir vysta Rytinių audrų aplaužyti medžiai... Pro purviną mongolo batą prasiskverbia sutryptos gėlytės žiedas, nedrąsiai sučiulba ir vėl greitai nutyla paukštelis... — o žmonių širdyse gedulas... Ruduo... Ruduo... Ruduo...

Neskamba daina, kupina jaunatviško džiūgesio, kupina vilties ir neišsenkančių jėgų. Nežvanga dalgių muzika pabarėje. Ir nesigirdi skambaus baritono, tyliame saulėlydy, iš darbo grįžtančio artojo į savo mielą gimtąją sokybą. Ištryptas sesutės darželis, varnalėšais ir dienėmis apaugęs... Dirvonuose dagiai, usnynai ir varputis... Mažas kiškelis pasistiepęs ant kurmiarausio stebisi ir lėdni kudubiuoja per mirtina tyla gaubiamus apleistus dirvonus. Klajūnas benamis šuo gailiai staugia, ilgėdamasis į nežinią ištremto šeimininko. Nulūžo svirtis ir jau nebegirgžda tyliais vakarais, o vėjas nusuko vėtrinę ir išsvaidė gėvelius... Tik šikšnosparnis, lyg piktos mirties pranašas, šmėkščioja po dilgynu prilapojusį kiemą!

— Uuuiii... — sudejuoja apuokas ir, patsai išsigandęs mirtinos tylos ir savo nelemtos giesmės aido, sprunka į mišką, kur dar slapta pulsuoja lietuviška širdis, kur vis tebejaučiama gyvybė — nesunaikintą, neištremta. Pavieškelėje nulaužtas Rūpintojėlis giliai įsmeigęs į dumblą, o per jo pajuodusį liemenį rėplinėja driežai...

Pamiške slenka keletas susilenkusių šešėlių. Jie atsargiai prisiartina prie sulūžusių sodybos vartų, stabtelėja prie svyrančio Rūpin-

(Nukelta į 4 pusl.)

TIESOS IEŠKANTIEMS

MAN ŠVIEČIA SAULĖ

Parašė KUPRANAS

JĖZAUS STEBUKLAI

Sako Jėzus savo stebuklus daręs sugestija... Sugestija, sulig mokslo daviniais, ne vieną nuostabų daiktą padaro, bet numirėlio ne vieno nėra prikėlusi ir tikro ligonio nė vieno nėra išgydžiusi. Tegul toks išminčius su savo sugestija stojasi prie numirusio žmogaus ir liepia jam atsikelti, imti savo guolį ir eiti namon. Ne tik kad vienas, bet ir visi pasaulio išminčiai, kiek jų buvo, yra ir bus, neprikėlė ir neprikelsi nė vieno numirėlio, neišgydė nei išgydys ne vieno neišgydomo ligonio, kadangi neduos nei naujų plaučių, nei akių, nei rankų ar kojų. Kamgi ir zaunyti apie įvairius savo monus bei sugestijas? Tegu savo kūdikius tikina, ne suaugusius, išmintingus žmones. Kad jie kuomet padarys bent vieną į Jėzaus stebuklus panašų darbą, tuokart galima bus su jais pasiginčyti, bet, pakol to nepadarė, visi jų įrodymai niekai, o visa jų išmintis bei gudrumas, sulig žmonių patarlės — "iš didelio rašto išėjo iš krašto!"

Prof. K. PAKŠTAS

LIETUVIŲ TAUTOS POTENCIALO IŠLAIKYMAS

2. Senoji ir naujoji emigracija

(tesinys)

"Aušros" laikais prasidėjo masinė lietuvių emigracija į Ameriką. Jos svarbiausia priežastimi laikome ūkišką Lietuvos skurdą po sunkia Rusijos letena. Emigravo jaunimas ir vidutinio amžiaus žmonės, ieškodami geresnių progų prasigyventi. Per porą desėtkų metų jau beveik visi žymieji rytinės Amerikos miestai turėjo lietuviškas bendruomenes, dažnai net bažnyčią. Emigrantų masė savo kultūriniu lygiu buvo tokia pat pusiau raštinga, kaip ir namie likusioji didžiuma. Mažaraštė visuomenė, bet kur nuvykusi sunkiai ir lėtai pasiduoda nutautėjimui. Jai sunku naujos kalbos pramokti ir persiimti naujais papročiais. Ir vietiniai gyventojai tos rūšies ateivius sunkiau įsileidžia į savo bendruomenę, į draugijas ir klubus. Tad naujokams tenka ilgai izoliuotai gyventi. Tai verčia juos greit sukurti savo parapijas, draugijas, klubus, laikraščius, maisto bei rūbų krautuves ir gausias smukles. Fabrikuose jie irgi labai dažnai atsiduria tarp savų tautiečių arba tarp kaimynų iš centrinės Europos. Šitą izoliaciją labai palaiko ateivių kalbą, papročius ir jų naujas įstaigas. Bet su laiku svetimi žodžiai skverbiasi jų kalbon. Susikuria lietuviškai — lenkiškai — angliškai žargonas. O gi jų vaikai parsineša iš mokyklos anglišką kalbą, kuri dažnai ir žargoną išstumia jaunųjų tarpe. Tai darosi visų tautų ateivių bendruomenėse. Vienos tautos ištautėja truputį sparčiau, kitos lėčiau. Bendrai paėmus aukštesnio kultūrinio lygio tautos (vokiečiai, skandinavai) Amerikoje žymiai greičiau nutautėjo.

Politinių išeivių senoje emigracijos srovėje maža būdavo; ne tūkstančiais jie skaitomi, užtenka kelių šimtelių.

Kas kita naujoji emigracijos srovė. Ji beveik visa vien politinė. Savo masyvumu ji bent du šimtu kartu didesnė už tą sukilėlių skaičių, kurs pabėgo į Vakarus po 1863 metų pralošto prieš rusus sukilimo. Per tūkstantį metų joks karas, joks naras ar badas neprivertė iš Lietuvos bėgti ilgam laikui 75,000 žmonių. Senieji emigrantai sava valia vyko iš prastesnio į geresnį gyvenimą. Naujoji emigrantų srovė buvo baisios, klaikios ir galingos vergijos ūmai išmesta į daug blogesnį tremtinio gyvenimą Vakarų Europoje ir į labai netikrą ateitį tolimose šalyse. Senasis išeivis buvo veik tikras pagerinsias savo materialinį gyvenimą. O gi naujasis ateivis to pagerinimo labai retai galėjo tikėtis, nes jam savoje tėvynėje jau buvo gera ir jauku gyventi ir niekur nesiruošė jis išvykti apsigyvenimo tikslais. Tad jei teisingą psichologinį analyzą darysime, tai suprasime, kad naujasai ateivis turi moralinės teisės nešiotis su savimi giliausią sielos skausmą. Jo turėtą **nirvaną** svetimi paverte į **inferno**, kuriame pabuvęs ir viską patyręs, viską pamatęs, jis skubiai bėgo, kad išgelbėti nors gyvybę. Ir bėgo jis į kaž kokius atklonius, kuriuos jam įsteigė šiurkšti UNRRA.

Naujoji emigracija kartu su Lietuva buvo iškilusi į aukštesnį kultūrinį lygį. Dažniausia ji moka laisvai vokiškai kalbėti. Tai jai palengvins ir anglų kalbos greičiau pramokti. Apie žargoną jai ir nebeteks rūpintis: jis jau paruoštas senosios išeivijos. Kiek teko patirti, tas žargonas sparčiai plinta ir tarp naujos išeivijos. Daugeliui naujų ateivių netenka būti ilgoje izoliacijoj. Jie taps palengva tos svetimos visuomenės nariais, kuri juos lengvai priims į savo tarpą. Tad progų ištautėti jai bus žymiai daugiau, negu senajai išeivijai. Atydžiai seku 2 — 3 metus Amerikoj gyvenusių šnekas ir ateivių kunigų pamokslus ir girdžiu, kaip jie greit prisiima savo gražion kalbon naujus barbarizmus. Žinoma, vien tik kalbos sudarkymas dar nepadarys jų svetimtaučiais. Jie ilgai liks gerais lietuviais, bet stambus jų nugarose linkimai rodys, kad sunkus naiteliai ant jų jodinėjo, laužė jų nugaras, svetimų kraštų dulkės apnešė jų lietuvišką dvasią. O gi iš pavergtos Lietuvos dabar jau neateina gaivinančios tautinės kultūros spindulių: jie nepereina per geležinę sieną.

Senieji ir naujieji ateiviai, rimtai imant, neturi pamato vieni kitiems ką nors esminio prikaišioti. Abi jų srovės yra padaras Lietuvos dramos dviejų labai skirtingų epizodų. Tuos epizodus reikia suprasti, tuomet suprasime tarpusavio skirtumus, išmoksime juos toleruoti ir darniai gyventi, net pasilaikydami kai kuriuos skirtumus.

AUŠROS VARTAI

NELĖ MAZALAITĖ

— Ar aš nepaklydau? — galvojo berniukas, ir kai jis užlipo į koplyčią ir pažvelgė į stebuklingąjį atvaizdą, jis beveik užmiršo atsiklaupti. Ir vietoj maldos jis galvojo:

— Aš negaliu įžiūrėti Tavo veido pro šitą sunkų sidabrą, kuris puošia Tave, kaip nepakeliamas drabužis. Kaip Tu gali daryti stebūklus, jeigu Tavė laiko tokioje ankštoje ir paprastoje vietoje, ir Tavo vartai tokie tamsūs, jog jie labiau panašūs į Naktį, negu į Aušrą.

Šitokia nepatenkinta buvo jo malda. Ir jis netrukus pasitraukė iš čia visiškai pavargęs ir liūdnas. Saulė jau buvo visai netoli sėdimo, tačiau jis nemanė pasiieškoti nakvynės šičia, jis pasuko atgal, iš kur buvo atėjęs.

Bet su kiekvienu žingsniu jo kojos darėsi sunkesnės ir ne dėl to, kad gatvių akmenys laiko jas nutvėrę ir nenori paleisti. Ir pro liūdnumą jo galvoje ėmė kurtis mintys, kaip žvaigždės tamsoje:

— Nėra kito tokio miesto — galvojo jis, — nėra gražesnio, bet matau aš jį ap-

(Nukelta į 3 pusl.)

KARO PRAMONĖS SPECIALISTO PERGYVENIMAI SOV. SĄJUNGOJE

Sensacingi pasakojimai vieno vokiečio atomo tyrinėtojo, kuris 6 metus dirbo Sovietų Sąjungos krašto apsaugos ministerijoje.

SOVIETŲ POVANDENINIAI LAIVAI

Nuo Aralo jūros aš vėl grįžau į Odesą prižiūrėti kreiserių ir povandeninų laivų statybos. Po kapituliacijos rusams pateko labai daug vokiečių laivų statybos planų, kurie dabar buvo patikrinti ir toliau tobulinami. Čia man teko susidurti su naujai gautais povandeninių laivų planais, kuriuos paskutiniais karo mėnesiais bandė vokiečiai ištobulinti ir prie kurių statybos man dar būnant Vokietijoje Wassermuendėje teko dirbti. Šie laivai pagalba vokiečių mokslininkų buvo patobulinti tiek, kad tonažas pakilo virš 1000 tonų ir taip pat greitis po vandeniu pakilo iki 20 mazgų. Laivo veikimo radiusas apėmė net 20.000 kilometrų ir po vandeniu galėjo išsilaikyti 10—15 dienų. Tokį greitį pasisekė pasiekti pritaikant vieno vokiečio išradimą, taip vadinamą "Walter" varyklį. Tai yra tokia turbina, kuri jungiantis cheminėms medžiagoms susidaro gazas per didelį spaudimą ir įgauna nepaprastą jėgą. Be turbinos, kiekvienas povandeninis laivas turi ir dizelinį motorą, kuris sugedus turbinai įgalina laivą tęsti kelionę. Be šių dviejų varomųjų įtaisymų, kiekvienas laivas turi elektro motorą, kuris panaudojamas artinantis prie priešo, kad priešas negalėtų girdėti motoro veikimo. Šie nauji povandeniniai laivai buvo apginkluoti 6 torpedų lizdais galinčiais po tris kartus išauti. Tokiu būdu galima per 2 minutes paleisti 18 torpedų.

1945 metais vokiečiai buvo bandę prie povandeninių laivų įtaisyti rakietom šaudyti lizdus. Buvo tikėtasi, kad įtaisius ant povandeninių laivų V-rakietų lizdus, bus galima prisiartinti prie Amerikos ir apšaudyti Amerikos didmiesčius, per ką buvo tikėtasi laimėti karą. Deja, greita karo pabaiga nebedavė vokiečiams sumanymą pritaikyti. Todėl dabar rusai gavę tuos planus, vokiečių sumanymą tobulino. Būdamas Odesoje jau mačiau ant daugelių povandeninių liavų pritaikytus lizdus rakietų šaudymui.

PASIRUOŠIMAS BAKTERINIAM KARUI

1947 metais jau antrą kartą pergyvenau šaltą rusišką žiemą. Tikrinimo dėlei man teko vėl nuvykti į Tiflisą, pas mano seną profesorių F. Mano buvęs viršininkas prof. F. mane sutiko labai širdingai. Laike pirmojo pasikalbėjimo prof. F. man papasakojo apie prieš metus ištiktą nelaimę. "Vieną dieną", pasakojo jis, "mano abu sūnūs, kurių vienas buvo bakteriologas, o kitas medikas, gavo įsakymą apleisti Maskvą ir vykti į vieną salą prie Bakų įruošti laboratoriją. Čia jie turėjo tirti pavojingas bakterijas ir didelį skaičių jų išauginti. Per vieną nelaimingą atsitikimą, vienas bendradarbių kažkaip apsikrietė bakterija ir pats nieko nežinodamas apkrietė visus kitus savo kolegas. Nepraėjo nė kelių valandų, kaip visi 40 vyrų ir moterų dirbusių tame institute didelėse kančiose mirė, tarpe jų ir mano abu sūnūs. Dabar ten dirba vėl nauji žmonės. Ką jie ištikrųjų ten dirba aš nežinau, bet jei ir žinočiau negalėčiau pasakoti. Galbūt jie ten daro mediciniškus tyrimus kovoti prieš kenkėjus..." Aš pareiškiau prof. F. užuojautą ir man buvo visiškai aišku, kokie ten vyksta bandymai.

SOVIETIŠKAS DIDVYRIS

TĖVŲ IŠDAVIKAS — PAVYZDYS SOVIETŲ VAIKAMS

Kiekvienas kraštas turi savo vaikų — didvyrių. Jų turi ir Sovietų Rusija. Prieš kurį laiką **Pionerskaja Pravda**, sovietų vaikų bolševikiškos organizacijos laikraštis, pranešė, kad Sovietų Rusijos komunistų partija ir vyriausybė paskyrė didelę pinigų sumą pastatyti paminklą pionieriui Pauliukui (Pauliui) Morozovui. Šis paminklas 1948 m. buvo pastatytas viename Maskvos parke, pavadintame to paties vaiko vardu. Jo atidengimo iškilmėse dalyvavo komunistų partijos ir sovietų valdžios atstovai ir pasakė vaiką Pauliuką Morozovą garbinančias kalbas.

Pauliukas Morozovas yra artimas asmuo kiekvienam Sovietų Rusijos vaikui. Jo portretas kaba kiekvienoj mokykloj ir kiekviename vaikų organizacijos klube. Taip pat jo vardu yra pavadintos gatvės Maskvoj ir Sverdlovske. Sovietiškų vadovėlių pirmame puslapy yra atspausdintas šūkis: "Sek Pauliuko pavyzdžiu!"

Kas gi buvo tas Pauliukas Morozovas?

Prieš 17 metų Gerasimovkos kaimas (Sverdlovsko raj.) buvo kolektyvizuojamas kaip ir visa Rusija. Specialios komisijos iš patikimų komunistų rekvizavo žemės ūkio padargus, arklius, ir gyvulius būsimiems kolchozams, o grūdus atiminėjo ir siuntė į Maskvą. Šitos komisijos ėjo iš namų į namus ir ieškojo paslėptų grūdų. Jos gręžė grindis ir pečius, barškino sienas ir iššiūrinėjo sodus bei daržus. Kiekviena sauja grūdų buvo atimama, nors ji buvo ir paskutinė. "Kova už duoną (miestams) yra kova už socializmą", rašė tuomet laikraščiai. To pasėkoje badas ėmė siausti, ir šimtai tūkstančių žmonių mirė iš bado, tačiau komisijos tęsė savo darbą ir atiminėjo paskutinius likučius. Ūkininkai buvo vadinami kulokais, ir valdžia buvo nutarusi juos sunaikinti. Todėl kai vieni traukiniai ėjo į Maskvą su grūdais, kiti riedėjo į Kolymos, Vorkutos, Uchtos, Pečioros ir kitų vietų priverčiamo darbo stovyklas, veždami tenai nekaltus ūkininkus.

Gerasimovkos kaime 13 metų berniukas Pauliukas Morozovas vedė komisijas iš namo į namą ir nurodinėjo, kur ūkininkai turėjo paslėpę savo menkas atsargas. Jis atvedė šią komisiją ir į savo tėvo namus. Prieš kelias dienas jis buvo komunistams pranešęs, kad jo tėvai yra kontra-revolucionieriai bei liaudies priešai, nes jie padeda ūkininkams priešintis valdžiai. Pagal šį Pauluko pranešimą visas kaimas buvo padegtas. Po kelių dienų vaikas prapuolė, ir jo kūnas po kelių savaičių buvo rastas miške įmestas į duobę. Už tai beveik visi kaimo gyventojai buvo areštuoti, nors ir nebuvo jokių įrodymų, kas nužudė Pauliuką. NKVD nuteisė Pauliuko tėvą, motiną ir du jo dėdes bei jų kaimyninius gyventojus ir juos sušaudė.

Šitam išsigimusiam ir nenaturaliam vaikui sovietų valdžia pastatė paminklą ir kasdien moko vaikus būti į jį panašiu, išdavinėti savo "tėvui" — stalinui.

Kažin ar vaikai, užauginti tokioj dvasioj, galės nuoširdžiai bendradarbiauti su Amerikos vaikais? (NL)

AUŠROS VARTAI

(Atkelta iš 2 pusl.)

didelių troškimų jo širdis bės vietą tėvynėje. Dėl šitų ėmė taip gelti, kad jis apsiverkė.

Tuo metu jis ėjo per aikšiniaukusį, nes jis yra svetimųjų rankose. Jis kaip vaikas iš prieglaudos, kurį augina tie, kurie jo nepagimdė ir nemyli. — Ne, — galvoja jis vėl, — matau jį dulkiną ir paprastą dėl to, kad atėjau čia ne iš ilgesio ir meilės, bet iš atkaklumo. Aš didžiavausi, kad pasieksiu jį, kitiems neprieinamą — iš užsispyrimo esu čia, iš pypkčio. Per nusikaltimą padariau tai — aš apgavau savo šeimininkus, kurie buvo man geri ir globojo benamį ir našlaitį. Ir aš palikau savo pareigą, nesiklausęs ir darbymečio metu.

Ir jis pajuto gėdą ir gailestį dėl savo nusižengimų, ir jis galvoja, kad norėtų ilgai dirbti savo šeimininkams, ir dar ilgiau ir sunkiai, kad šitas miestas grįžtų į savo gartę, ir jo koja užkliuvo smėlyje gulintį daiktą. Kai pasilenkė pakelti — jis pamatė, kad tai mažas medžio droginys rudas, dulkėmis apsinešęs medinis vilkas buvo tarp jo pirštų. Valandėlę galvojo jis ir nusišypsojo:

— Aš parnešiu tai šeimininko sūnui, — tarė jis. — Juk tai yra jo nuopelnas, kad aš keliavau. ir pasakysiu, kad jis turėjo būti mano vietoje, nes jis žino daug apie vietas, kur aš nesugebėjau pamatyti nieko. Ir jis nėra toks blogas man, jis būtų geresnis, jeigu aš nerodyčiau jam, jog galiu permesti jį viena ranka per beržo viršūnę. Aš esu blogesnis. Taip, aš parnešiu jam vilką iš Vilniaus. — Ir jo širdyje pasidarė šilta, tarytum ant jos būtų uždėjęs ranką geriausias draugas.

AR ŽINAI...

kad Sovietų Sąjungoje ir jos užimtuose kraštuose per metus daugiau nužudoma žmonių, negu paskerdžiama maisto reikalams gyvulių,

kad Rusijos diktatorius Stalinas, turįs jau trečią žmoną, pirmąją nušovė,

kad Leninas, pirmasis Rusijos komunizmo "tėvas" yra pasakęs: "Iš šimto bolševikų — 70 yra žulikai (bomai) ir 29 idijotai (silpnapročiai),

kad Sovietų Sąjungoje per 32 metus įvairiose darbo stovyklose ir nuo budeliškos NKVD rankos žuvo daugiau žmonių, negu per praėjusius du pasaulinius karus fronte krito karių,

kad Sovietų Sąjungoj lankyti universitetą nereikia būtinai baigti gimnazijos, užtenka ir pradžios mokyklos, jei partija ar NKVD rekomenduoja, tik prieš tai reikia pereiti šešių mėnesių paruošiamuosius kursus prie universiteto ir jau skaitosi studentas, nors baigęs tik pradžios mokyklą ir dorai rašyti nemoka,

kad rusai esą išradę visus technikos atradimus, tačiau mums žinoma, kad daugumoje tai padaryta kapitalistinio pasaulio, kurio jie taip nekenčia, inžinierių,

kad Amerikoje dviratis yra tokia paprasta kasdienybė, kad juo tesinaudoja daugu-

(Nukelta į 6 pusl.)

BAŽNYČIA PASAULY

Katalikiška valanda

Catholic Hour programas transliuoja National Broadcasting Company per 118 radio stočių su 4,5000,000 klausytojų.

Paaštrėjo persekiojimas Čekoslovakijoj

Komunistinė valdžia uždraudė katalikišką spaudą, panaikino tikybos dėstymą mokyklose; komisarai atsistojo Vyskupų vietose, kunigai laikomi paprastais valdininkais vidaus reikalų ministerio žinioje ir verčiami išpažinti marksistinį ateizmą.

Pragos Arkivyskupas Beran, nors ir belaisvis, tačiau drąsiai pareiškė: "Įstatymo priėmimas Bažnyčiai kontroliuoti yra Kristaus ir Bažnyčios išdavimas. Jūs (kunigai) man pažadėjote neparsiduoti už Judošiaus pinigą. Tikiu, kad liksite nepalaužiamais savo pažaduose".

Spaudos pajėgumas

Piere Ermite, žymus rašytojas, atšventė auksinį kunigystės jubiliejų. Jis dar teberašo į Paryžiaus laikraštį Croix. Paskutiniu laiku pareiškė: "Kuo tampu senesniu, tuo labiau įsitikinu neatlaikoma spaudos galybe. Vandens lašas yra niekis, bet jei tas lašas krenta kiekvieną dieną ant uolos, jis ją prakala".

Išpažintis orlaivy

Jo Šventenybė Pijus XII ypatingu raštu duoda leidimą visiems kunigams klausyti išpažinties skrendant orlaiviu.

"Vėjo Vyskupas"

Arkivyskupas G. Breynat, buvęs Apaštališkasis Vikaras Mackenzie, šiaurės Kanadoje, pirmutinis panaudojo orlaivį savo milžiniškai misijai valdyti. Už tai tėvas Pierre Duchassois savo knygoje "Aux glaces polaires" jį pavadino "vėjo vyskupu".

Arkivysk. Breynat pasitraukė iš misijų darbo turėdamas 70 metų amžiaus, kuriose jis išbuvo 56 metus.

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

IV.

— Kiti, kaip matau, jūs buvote žmonės.

— Taigi, kad kiti. Ir drąsesni ir sveikesni. Gyvenome, kaldavomės, pešdavomės, sirgdavom, pagydavome, jokių daktarų nežinodami. Ar žiema, ar vasara, šilta ar šalta — mums būdavo vistiek. Išgirdai, kur mergos, per ugnį pralįsi, vandenimi nesulaikysi.

Kitokie buvome, vaikeli, tikrai kitoniški. Dabar viskas: ir girios, ir paukščiai, ir upės ne tie, na, ir žmonės kitoniški... Kokie čia buvo miškai! Dievuli mano! Dabar jau nebėra, žydai iškirto... Blogyn eina viskas ir silpnyn slenka pasaulis.

— Kitoniški laikai dabar, dėdule, ir žmonės kitoniški. Kad aš būtau tokis, kaip tu buvai...

— Tai Verutę Žlabytę vestai? Ar ne tiesą sakau?

— Tiesą, dėdule...

— Tu ją vistiek vesi. Nesirūpink, nesidėk galvon: bus, kaip tu nori, bet ne kaip tavo tėvas mano.

— Netikiu aš jau, dėdule...

— Tikėk man. Tu geras vaikas, ir aš tau tiesą sakau.

Jonas neigiamai pakreipė galvą.

— Ne, dėdule, negaliu tikėti. Tėvas taip įsiėdė, taip įsiėdė, jog nei kalbėti nenori, nei klausyti neklauso. Manau Amerikon sprukti, jei neleis man Verutės vesti...

— Ko tau, vaikeli, Amerikon sprukti? Amerikon žmonės bėga nuo vargų, savo dalios ieškodami. O tavo dalia čia, ne Amerikoje. Tau josios ieškoti netenka, ji pati paskui tave vaikščioja! Štai kas yra, berneli...

Ir senis atsistojo.

— Na, parūkiau, išsiplepėjau, o dabar eisiu gulti. Ir tu, berneli, eik, kur ėjai... Bet visgi mano žodžių neužmiršk...

V.

Buvo patsai vidudienis. Tyrus, ramus, giedras vasaros šventadienis. Karšta, tvanku, saulė kaitina, kaip puode, ir nėra nei mažiausio vėjelio.

Ramunų kaimo vyrai, susirinkę Jono Kukio sodely, susėdo vienmarškiniai, basi, ant vejelės po žalia liepa ir tingiai, iš lėto, lyg nenorėdami. Pasakys kuris žodį ir šnekučiuojasi. Bet kalba nutyla, o kitas po kelių minučių vamtels, trumpai atsakydamas, ir vėl tyli...

Ir kalbos jų paprastos, kaimiškos: pievos, matai nušienautos, rugiai pradėti piauti — diena tokia karšta, jog dabar, kad mažas vėjelis papūstų, kaip bematant, šienas padžiūtų, rytoj tiesiog būtų galima daržinėsna vežti. Bet šutina kaitri be vėjo diena, o ne džiovina.

— Taigi, — iš lėto taria Juozas Kraigis, lyg kiekvieną žodį giliai apmąstydamas: — bet matai, šutina. Būtinai į vakarą bus lietaus.

— Neatrodo, — vamteli jam Antanas Pikčilingis, žiovauja ir dairosi į dangų, pasisvertęs aukštininkas.

— Į lietų medžiai kitaip šlama. Jie tada švokščia.

— Ką ten medžiai! Kaip gali švokšti, kad nėra mažiausio vėjelio. Štai dumbluoti ima.

Vėl nutilo visi, kas sėdėdamas, kas gulėdamas.

— Kad dabar čia mūsų raganius, jis tikrai galėtų pasakyti, bus lietaus ar ne, — lyg tęsdamas savo mintį, prabilo Mikas Čėpla.

— Miega dabar raganius. Paskutinėmis rytagonėms naudojasi...

— Kodėl paskutinėmis? Negi tokiam karšty gyvulius lauke marinsi? Užkrims varmai...

— Taip, bet ką moterys pasakys. Į rugius reikia. Negi bėginės iš pabarės namo gyvulių priiminėti...

Pakalbėjo ir vėl visi nutilo. Miegas marina, akys pačios limpa. Nesinori nei kalbėti, nei judėti, tik štai — gulėti ir žiūrėti į dangų.

—Koks gilus dangus, kai žiūri į jį per lapus! Pirmą kartą pastebėjau.

— Taigi, — sako Kraigis, krimsdamas žalią lapelį: — kai žmogus dirbi, žiūri, kaip kiaulė, sau po kojų, į dangų nei nepažvelgdamas...

Bamtelėjo ir vėl nutilo. Ramu, tylu ir malonu pavėsy. Girdėti, kaip maži paukščiukai lipinėja medžių šakėlėmis, kaip kruta jų pajudinti medžių lapai...

— Matyt, dabar pačios mišios bažnyčioje, — vėl vamtelėjo vitnas.

—M atosi, kad jau po mišių...

— Ne, brolau, patsai vidudienis.

— Kaip ten mano bitės? Palikau vieną bobą namie...

— Negi spiesis bitės tokioje kaitroje?

— Kaitroje spiestis jos kaip tik mėgsta... Eitau namo, bet tingiu.

Ir vėl visi nutilo. Tik kažkur toli daržuose girdėti vieversio trililiavimai...

— Girdėjote, Gedvilienis Petras rengiasi laukus nusidirbus Amerikon?..

— Kur negirdėsi. Manasai Jonas galvą man Amerika prazvimbino.

— Kas atsitiko bernams? Visų galvos Amerika pramuštos.

— Pralobti nori...

— Iš kur ji atsirado toji Amerika? Kai buvom jauni, nei girdėti negirdėjome...

Kiek patylėję vėl ėmė kalbėti apie Amerika. Pirmas dabar prabilo Pikčilingis, užklausdamas Kukį:

— O tavo Jonas nesirengia Amerikon?

— Ko jam svetur laimės ieškoti! Ar jam namie bloga?..

Ir vėl nutilo visi, lyg klausydami paslaptingos vasaros vidudienio tylos kalbų, kukždėjimų...

Čia vieversys užtrililiuoja ir nutilsta, čia kregždė, raižydama kaitrią padangę, učirškia, čia varmas subimbia...

Ar suskaitysi tuos visus garsus, kuriuos gimdo vasaros vidudienio tyla...

— Ar ten žmonėms pinigus kas kala? — nutraukė tylą Kraigis.

— Nespėja nueiti, o žiūrėk, jau šimtus namo siunčia.

— Kas dirba, tam ir čia pinigus kala, — vamtelėjo jam Kukis.

— Kalbėk, sveikas. Dirbi, dirbi čia žmogus, kaip arklys, o vis skatiko nematai — ir gana.

— Gerai Jonui kalbėti kad jam visur sekasi. Ir iš tėvų matyti, gerą skatiką paveldėjo...

— Nepavydėk, bet geriau dirbk. Kas dirba, tasai ir turi.

— Tai jau netiesa! — karščiausiai kalba Pikčilingis ir net atsisėda. — Per mane daugiau nedirbi, o aš vistiek nieko neturiu, kaip neturėjau...

— Nesiseka žmogui, ir viskas. Vienam sekasi, kitam — ne.

— Todėl, vyručiai, kad žmogus nemoka savo laimės atspėti, — prabilo už varteių stovėdamas skerdžius.

Vyrai nukreipė jo pusėn galvas, pamatę skerdžių, kažkaip sujudo, nusišypsojo.

— Štai ir skerdžius čia. O manėme — miega.

— Ar jau gyti eini? Dar anksti, kaitra nepraslinko. Geriau eik čia, prisėsk.

Skerdžius įėjo sodelin. Vienas kitas pasitraukė, o Kukis, rodydamas pirštu į laisvą paunksmėje vietą, sako:

— Sėsk čia ir papasakok, kodėl žmogus nemoka savo laimės atspėti?

— Ne, aš sėsiu čia, kur saulutė. Mėgstu pasišildyti, kai saulutė kaitina.

Ir atsisėdo šalia vyrų, ne paunksmėje, bet saulėje.

— Tai manai, kad mes nemokame savo laimės atspėti? Todėl ir nesiseka.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Amerikos vagonais tremia lietuvius Sibiran

Lietuvos valstiečius rusai tremia Sibiran be atodairos. Paskutinis rusų užpuolimas palietė Dzūkiją: Alytaus, Seirijų, Leipalingio, Varėnos ir kitus rajonus. Šie išvežimai savo žiaurumu pranešė iki šiol visus buvusius. Provokacijos, brutalumas, melas prašoko viską, kas iki šiol buvo girdėta ir regėta.

Šį kartą lietuvius vežė amerikoniškais keturių ašių prekiniais vagonais. Į tuos traukinius, kurie stovėjo geležinkelių stotyse, nekaltus žmones transportavo amerikoniškais sunkvežimiais ir džipais.

Lietuvos žmonės buvo vežami tyčia amerikoniškais sunkvežimiais ir amerikoniškais vagonais, kad Lietuvos gyventojai įsitikintų, jog Amerikai visai nerūpi Lietuvos likimas ir jos žmonių kančios.

Lietuvos žmonės šventai yra įsitikinę, kad Amerika padėsianti kovojančiai Lietuvai iš savo žemės okupantus išvyti.

Todėl propagandos sumetimais rusai surankiojo karo metu iš USA gautus vagonus ir sunkvežimius ir tyčia juos į Lietuvą atgabeno, kad jais vežtų Lietuvos žmones į Sibirą.
birą.

Visokie samdyti išsigimėliai — agentai tyčiote tyčiojosi iš vežamų į Sibirą žmonių. — Štai, žiūrėkite, kaip Amerika jumis rūpinasi, — jų vagonais jūs gabenami į Sibirą!

Šis pasityčiojimas buvo daromas tylom, ne viešai, kad dar tą įspūdį labiau sutirštintų.

Svirnas, tvartas, kiaulės ir gimnazistai

Mūsų bendradarbis J. J. patiekia okupuotos Lietuvos "kazionos" spaudos kronikas:

"Piniavos valsčiaus kolektyvinio ūkio "Pirmyn" valstiečiai pastatė 180 tonų talpos svirną..."

"Medemodės tarybinio ūkio kolektyvo nariai šią vasarą atstatys gyvulių tvartą, kiaulidę..."

"Šešupės" žemės ūkio artelės kiaulininkystės farmoje dabar yra 45 kiaulės, iš jų 12 motininių..."

Kitose korespondencijose kalbama apie gimnazistų veiklą: vienur jie rangiasi suvaidinti vieno rusų autoriaus veikalą, kitur jų paminėtas kitas rusų autorius"...

Ta proga J. J. sako:

"Tie korespondentai, besidairydami po "Tarybų" Lietuvą, atrodo, labai mažai temato: vienur naują svirną, kitur porą kiaulų... Kas yra: ar jie yra akli, ar Lietuvoje dabar nieko geresnio matymui nė nėra?.."

Tarybų Lietuva yra aštuntoji respublika

Kaip žinoma, Sovietų Sąjungos pavergėjai, prisijungdami svetimus kraštus, duodavo tiems kraštams — respublikoms eilinius prisijungimo numerius. Dabar, kaip praneša iš Švedijos, respublikos sugrupuojamos pagal jų didumą ir tuo būdu sovietinė Lietuva tampa 8-ja respublika, sovietinė Estija — 15-ji ir Suomijos Karelija — 16-ji. Spėjama, jog Kinija tapsianti pirmąja.

Žemaitija "keičia savo veidą"

Vakarų Europon patekęs belaisvis iš Rusijos pasakoja, kad vėl vyksta masiniai lietuvių išvežimai į Sibirą, ir Lietuvos veidas gyventojų atžvilgiu esąs labai liūdnai pasikeitęs. Ypatingai didelės masės ūkininkų esančios išdeportuotos . Ūkininkai, kurie turėję virš 20 ha žemės, beveik visi išvežti. Pasakotojas turėjęs porą pažįstamų ūkininkų Šateikių gel. stoties apylinkėje. Kada paskutinį kartą jis pas juos užsukęs, pasakotoją pasitikę jau nauji ūkių šeimininkai: barzdoti rusai su automatiniais pistoletais rankose... Belaisvis taip bėgęs iš ten, kad ir sukte nebeatsisukęs...

Belaisviui tekę būti Kretingoje, Darbėnuose ir kitose pajūrio rajono vietovėse. Ten senųjų gyventojų — lietuvių belikę tik apie 25% — kiti išvežti. Pačiose pajūrio srityse nebesą nė vieno gyventojo — visi išgabenti į Sibirą. Ten esanti tušti dykuma, kurioje bolševikai "kažin ką" intensyviai dirba. Likusieji gyventojai kiekvieną minutę belaukią tik stebūklo — išsigelbėjimo, kuris turi ateiti iš Vakarų... žmonių tarpe sklindą fantastiškiausi gandai. Nė vienas žmogus, senelis ar kūdikis, nesąs tikras, kad sekančią naktį jis nebus išvežtas arba nužudytas.

Lietuviai savo žudikams priešinasi kaip beįmanydami, tačiau jie nė iš kur negauna jokios pagalbos prieš mases savo žudikų, kurie yra iki dantų ginkluoti ir laukiniškai žiaurūs. Prie Darbėnų miestelio, tarp miškų, jis matęs vieną didelį kaimą, kuris buvęs visiškai tuščias. Durys ir langai užkalti lentomis. Kaimo gatvėje mėtęsi bolševikų išplėšti turto likučiai, o vanagai kai kur draskę žmonių lavonų likučius. Matomai tą kaimą buvo aplankiusi bolševikų baudomžiaji ekspedicija...

Partizanų judėjimas buvęs iki pat paskutinio laiko, kol jis išvykęs. Bet ne toks jau masinis, kaip buvę pirmiau. Gal būt jie pakeitę taktiką. Negyvų partizanų, ablai sužalotų arba pakartų miestelių aikštėse jis matęs daug kartų.

Lietuvos "kūlokai" paversti "kolūkiečiais"

Carų gadynėje valdžia trėmė lietuvius į čiornas Padinas", o Lietuvos valstiečių žemes dovanodavo Stolypinams ir kitiems carberniams. Lietuviai buvo paversti baudžiauninkais.

Aleksandras II, jausdamas pavojų savo sostui, panaikino baudžiavą. Dabartiniai okupantai atnaujino baudžiavą su visomis jos žiaurybėmis. Valstiečių žemes atidavė okupantų kuriamiems valdiškiems dvarams, vadinamiems kolchozams. O valstiečius pavertė baudžiauninkais arba stačiai pulkais Sibiran tremia.

Kolchozus okupantai vadina "kolūkiais", o į juos suvarytus baudžiauninkus vadina "kolūkiečiais".

Pirmiau juos vadino "kūlokais", o dabar "kolūkiečiais"...

Vienas "kūlokas" daugiau kiaulių išaugindavo negu visas kolchozas". Ir darbininkas pas "kūloką" buvo sotesnis ir laisvesnis.

Lietuvoje komunistų visai nedaug

Iš trijų Pabaltijo respublikų, kurias pavergė bolševikai, iki šiol buvo paskelbtas narių skaičius tiktai Lietuvos komunistų partijoje, būtent: 24.000. Į šitą skaičių įeina ir daugybė komunistų, atvykusių per okupacijos metus į Lietuvą iš Rusijos ir kitų "sovietinių respublikų".

Naikinimas baltiečių tautos

Lietuvoje jau įvykdytos septynios masinių trėmimų "bangos": 1) 1941 m. birželio 14—22 d.d.; 2) 1945 m. rugsėjo mėn.; (1946 m. vasario 16 d.; 4) 1947 m. gruožės 22 d.; 6) 1949 m. kovo džio 19 d.; 5) 1948 m. gegu- 24—27 d. d.; 7) 1949 m. birželio mėn. Pati stambiausia MGB "operacija" buvo 1948 m. gegužės 22 d., kai Lietuva neteko virš 100.000 savo gerųjų sūnų ir dukterų. Tremiami jau ne "politikai" ar "vadai", bet paprastos niekam nenusikaltusios smulkių ūkininkų šeimos, daugiausiai moterys ir vaikučiai.

Šiais metais Lietuvoje didžiumą aukų sudarė tremtinių ir partizanų giminės. Visur iš tremiamųjų buvo reikalaujama pasirašyti pareiškimus, būk jie vykstą Rusijon "savanoriškai", kad apsisaugojus nuo "banditų". Keli šimtai pasirašė, bet dešimtys tūkstančių atsisakė.

TĖVYNĖJE RUDUO...

(Atkelta iš 2 pusl.)

tojėlio, tyliai nusiima kepures, palenkia galvas. Vėjas taršo jų ilgus plaukus. Sūrus lašelis nurieda per vėjo nugairintą skruostą... o akys ir maldoje glamonėja tylumoj skendinčią sodybą... Aplinkui skraido šikšnosparnis, o sodyboje apuokas... Jie persižegnuoja, užsideda kepures, pakelia galvas. Jų akyse vėl žėri jėga rūstus ryžtingumas, nepalaužiama valia ir drąsa. Atidžiai tyrinėja vėžes dumbliname vieškelyje. Tolumoje pasigirsta putpelė. Vyrai greitai išsitiesia šlapioje žolėje, už žemėn smengančio išvirtusio medžio. Jų klausa įtempta. Rankos kietai spaudžia ginklą. Palengva, prigesintomis šviesomis vieškeliu į netolimą plentą artinasi pilnas kovai pasirengusių vyrų sunkvežimis. Jie taip pat tylūs. Nervingai stebi tuščią, apleistą sodybą...

Sprogimas... vienas... antras... trečias... šūviai, svetimos kalbos keiksmai, priešmirtiniai šauksmai, aimanavimai ir... po valandėlės keletas tylių, susilenkusių šešėlių nuslenką pamiške.

Ruduo... dumblinas, niūrus ruduo vyrų širdyse. Mirties sparnai plazdena aplinkui ir jie kietai sučiauptomis lūpomis, kietai suspaustomis rankomis, paskui vienas kitą dingsta miško tankumyne. Išbaidytas kiškelis nustriuoksi per lauką. Stabtelia prie vieškelio ir pasibaisėjęs neria į girios glūdumą. Mėnuo atsargiai pažvelgia pro debesį ir, pabalęs iš susijaudinimo, greit užsidengia kitu. Klaikus ruduo, lyg prakeikimas šlepsi purvu ir krauju apsivėlusiomis kojomis; šlepsi ir stebisi, kad niekur nesutinka gyvybės — tik pasalūnę mirtį, niekur negirdi dainos, tik sielvartingą maldą ir nesuprantamos kalbos keiksmus, niekur negirdi jaunystės juoko, tik nuolatinį vėjo requiem...

— Tau brangiau už auksą juodos žemės sauja... — kuždа vėjelis, kedendamas miestelio aikštėje suguldytų jaunų šviesiaplaukių, mėlynakių vyrų veidus... Ir tikrai jų veidai prisiploję prie gimtosios žemės, o rankos išskleistos, rodos, siekdamos apglėbti tą žemelę, už kurią paskutinį kraujo lašelį paaukojo, kuriai atidavė savo jaunatvę, širdį, meilę ir gyvybę... Nedega žvakelė prie jų išniekintų laidotuvių, bet už tai jiems mirkčioja milijonai žvakelių — dangaus erdvynuose... Niekas negieda laidotuvinių giesmių, tik rudens vėjas jiems kuždа Amžinąjį Requiem... Nėra kunigo ir niekas neapšlaksto švęstu vandeniu, bet paties Kūrėjo pašvęstas rudens lietus krapnoja jų kūnus...

Mirtis ir išniekinimas nebaugina tautos pasiryžėlių. Juos baugina tik gėdingas nusilenkimas priešui. O ruduo... Ar gi buvo kas nors žemėje amžino? Ir klaikiausių bandymų dienos praeina. Pragiedrėja dangus. Niaurų, ilgametį rudenį pakeičia šimtai pavasarių.

1949, rugsėjis.

KIEKVIENAS LIETUVIS SKAITO

Vienintėlį Pasaulio Lietuvių Kultūros Žurnalą —

A I D U S

Nuo 1949 metų spalio 4 d. mėnesinį kultūros žurnalą

A I D U S

perėmė leisti

Lietuvos Pranciškonai Amerikoje

AIDAI yra vienintelis mėnesinis mokslo, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo žurnalas

AIDAI žadins tautinės kultūros kūrybą ir skelbs jos laimėjimus

AIDAI burs aplink save visas mūsų tautos intelektualines, meninės ir religines pajėgas

AIDAI iki Naujų Metų bus leidžiami Vokietijoje, nuo 1950 m. sausio 1 d. — Jungtinėse Amerikos Valstybėse

AIDUS redaguos redakcinis kolektyvas, sudarytas iš žymių lietuvių mokslininkų, rašytojų ir kitų kultūrininkų. Vyriausias redaktorius — rašytojas Antanas Vaičiulaitis.

AIDŲ prenumerata metams: Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Pietų Amerikoje, Meksikoje ir Ispanijoje — $5.00; Kanadoje — $5.50; kituose kraštuose — $6.00. Atskiras numeris JAV — 50 c., kituose kraštuose 55 c.

AIDŲ redakcija: A. Vaičiulaitis, 2087 N. Main Ave. Scranton 8, Pa.

AIDŲ administracija: AIDAI, Kennebunk Port, Maine, Tel. 5.

MOTINA... EKONOMINIAME GYVENIME

Pasaulyje motinos darbas pasitarnauja žmogiškųjų vertybių padauginimui: kūno, dvasios ir socialinėje srityse. MOTINA ŽMONIJOS PROGRESO KĖLĖJA

Pasaulinio motinų sąjūdžio Tarptautinis Kongresas — Paryžius 1950 met. birželio 7-12 dienomis.

Kongresas, kuriam ruošiamasi, yra Tarptautinių Kongresų, įvykusių 1933 — 1937 — 1939 ir 1947 metais, tąsa. Kongresai šaukiami šiuo šūkiu: "MOTINA ŽMONIJOS, PROGRESO KĖLĖJA". Nuo 1937 metų Kongreso, kuriame buvo susirinkusios 37 tautų delegatės, pripažintas Tarptautinės Dokumentacijos Centro reikalingumas, tai ryšio ir informacijos palaikimui.

Tarptautinis dokumentacijos Centras palaiko ir sujungia visas nacionalinių Moterų Organizacijų vadovių pastangas, turinčias objektu įvairaus pobūdžio socialines problemas, tikslu padaryti kiekvieno krašto motinas tikromis žmonijos progreso kėlėjomis.

Pasaulin ismoterų Sąjūdis (MMM- Mouvement Mondial des Mères) savo organizacinį pobūdį aptarė prieš 2 metus. Dabar jis įeina į ONU kaip "Organisation non Gouvernementale" (ONG), B statuto pagrindu.

Šiuo tarpu Pasaulinis Motinos Sąjūdis (MMM), savo vadovybės iniciatyva ir savo tautinių sėkcijų pagalba, ruošiasi 4-tam "MOTINA ŽMONIJOS PROGRESO KĖLĖJA" kongresui.

Darbų tvarkos tema: "MOTINA EKONOMINIAME GYVENIME".

Ekonominio gyvenimo sąvokon įmamos tiek šeimos, tiek krašto biudžėtą liečiančios skaitlynės.

Dažnai ekonominės lygsvaros išlaikyme yra užmirštamos motinos, tikrosios šeimos židinio ekonomės. Tuo nepripažįstama daug tikrųjų ekonominio gyvenimo vertybių. Šis turtas įvertinamas bent dalinai tik tuomet, kai dėl kokių nors priežasčių motinos yra pašalinamos iš šeimos židinio; niekas neabejoja, kad panašūs atvejai tiek šeimai, tiek visuomenei brangiai atsieina.

Ateinančio Kongreso užduotis ir yra nušviesti šį — ekonominį — požvilgį namų ruošos ir šeimos gyvenimo, pasekoj to motinos vaidmenį tautiniame ir tarptautiniame gyvenime.

Anketų davinais paremtų studijų šviesoj bus galima bandyti surasti kelių reformoms, kurios kas kart geriau atsakytų "MOTINOS ŽMONIJOS PROGRESO KĖLĖJOS" užduočiai.

Materialinis progresas yra dvasinio, socialinio ir asmeninio progreso laidas.

Kongreso paruošimui reikalingas įvairių kompetetingų asmenų bendradarbiavimas. Todėl pageidaujama:

IŠ JURISTŲ: Kokią atsakomybę duoda motinai šeimos ekonomijoje krašto įstatymai ir papročiai.

IŠ SOCIOLOGŲ IR EKONOMISTŲ: — Suteikti bendrus statistinius davinius, reikalingus Kongreso darbams. — Patiekti šeimos išteklių elementus. — Kokią dalį pasiima tautos biudžėtas iš šeimos biudžeto.

IŠ MOTINIŲ: — Jų rolės ekonominėje veikloje įvertinimas. — Kokias priemones siūlytų, kad užtikrintų motinoms šeimos židinio lygsvarą.

IŠ SOCIALINIŲ IR HIGIENOS INSTITUCIJŲ: Motinoms negalint tinkamai atlikti jų šeimos užduoties, kuriuo būdu tai atsiliepia iš dalies į p a č i ą š e i m ą, iš dalies į v i s u o m e n ę.

IŠ ARCHITEKTŲ IR PRAMONININKŲ: Kokie projektai ir galimybės pramatomi motinų namų ruošos ir šeimos gyvenimo darbams palengvinti.

IŠ MOTERŲ dalyvaujančiųjų viešajame gyvenime: — Kaip yra atstovaujama motina viešose ir pusiau viešose institucijose, kurios turi įtakos į ekonominį gyvenimą? — Ką šitos institucijos duoda motinų gerovei, jos netrūkdydamos savo pareigose?

IŠ JAUNŲJŲ: Kokia jų patirtis ir kokios pastabos dėl priemonių, kad jauna mergaitė būtų geriau paruošta užimti savo vietą ekonominiame gyvenime.

LIETUVOS VYČIAI

Jaunimo žodis

Vienas iš svarbių nutarimų atlikti šiais metais, kurį Vyčių 36-tas seimas nutarė, tai įgaliavimas I-mam Vice pirmininkui vykdyti piniginį vajų.

Visa lietuviška visuomenė žino Vyčių tikslus ir veikimą. Visi žino, kad Vyčių iždе yra mažai pinigų, kad Vyčiai neturi ir neturėjo progos susitaupyti, susidėti pinigų. Paskutinis karas buvo Vyčiams labai pavojingas ir, kada visi jauni vyrai išėjo į kariuomenę, mažai vadų ir veikėjų pasiliko kovoti ir veikti dėl jaunuomenės naudos ir reikalų. Narių sumažėjo, daug kuopų išnyko, žurnalas "Vytis" susilpnėjo, ir Vyčiai vos vos nepranyko. Ant plauko kabojo gyvybė vienintelės Amerikoje lietuviškos katalikiškos jaunimo organizacijos.

Bet Vyčiai vėl atsigavo, nors ne pilnai, bet gal būt tuoj pasieks prieškarinį stovį. Suvažiavimai vėl dideli, kuopos atsigauna, Centras rūpinasi dar daugiau jaunimo sutraukti į Vyčių eiles. Tad gi vėl sekasi Vyčiams prasimušti į didelį narių skaičių ir veikti su visomis katalikiškomis, lietuviškomis, amerikoniškomis organizacijomis. Veikimas padaro svarbių dalykų. Vyčiai per savo Lietuvių Reikalų Komitetą kovoja dėl Lietuvos nepriklausomybės, rašydami padėkos arba papeikimo laiškus svetimtaučių spaudai, kurie praneša komiteto mintis apie teisybę, apie lietuvių tautą ir Lietuvos žmones. Vyčiai taip pat kovoja už lietuvybės išlaikymą Amerikos lietuviškojo jaunimo tarpe.

Bet tiems uždaviniams įvykdyti ir pačiai organizacijai išsilaikyti yra reikalingi pinigai. Tad Centras, skelbdamas piniginį vajų, kreipiasi į visus geros valios lietuvius, prašydamas pinigais padėti Lietuvos Vyčiams, tam gražiai organizuotam Amerikos lietuviškajam jaunimui, vienintelei jaunimo organizacijai.

Aukas malonėkite siųsti vajaus pravedimo pirmininkui AL WESEY (VASILIAUSKUI), 102 MAPLE ST., GREAT NECK, N. Y.

Ir dar viena mintis apie žurnalą "Vytį". Ar nebūtų graži ir tinkama Kalėdinė dovana apdovanoti savo draugą "Vytimi". Užsakykite "Vytį", ir už $3.00 per visus metus jus lankys gražus žurnalas su įdomiais skaitymais. Užsakymus siųskite "Vyties" Assistant Redaktoriui Phyllis Grendel, 366 W Broadway, So. Boston 27, Mass., arba vajaus pirmin. Al. Wesey (Vasiliauskui), 102 Maple St., Great Neck, N. Y.

Al Wesey (Vasiliauskas)
Piniginio Vajaus pravedimo Pirmininkas

SKAITYKIME "LIETUVIŲ ŽINIAS"

NEEDLESS DEATHS

Tuberculosis is killing nearly 1,000 Americans a week. This is needless waste of life, because *tuberculosis can be prevented.* You can help prevent tuberculosis by buying Christmas Seals, sold by the 3,000 affiliates of the National Tuberculosis Association to support year-round, nationwide TB control programs.

Buy and Use Christmas Seals

Pittsburgho ir apylinkės Naujienos

GANA...

Gana politikuoti, gana burnas aušinti! Kam veltui laiką gaišinti, juk ne nuo mūsų politikos vairas priklauso. Mes esame toks mažas vabalėlis, kad net nepajėgiame kam nors į koją įkąsti. Geriau, kad mes stotume į naudingą darbą, kuris atneštų naudą; keltų mūsų vardą, žadintų lietuvišką dvasią tautiečių širdyse, telktų visus į būrį, jungtų mūsų taip silpnas, po pasaulį išsibarsčiusias jėgas. Aiškiau sakant, spieskimės po obalsiu "Prie dainos! prie lietuviškos, vieningos dainos, kuri yra visiems suprantama, prieinama. Dabar yra puiki proga prie šio kilnaus darbo visiems prisidėti, nes yra organizuojamas meno ansamblis.

Susispietus atitinkamam skaičiui dainininkų, drąsiai galėsime, iškėlę galvas, iškilmingai žengti į scenas, teatrus, pasisakant, kad nesame kokia žvirblių krūva, bet šaunių, ryžtingų lietuvių tautos sūnų šaka. Pittsburgho lieuvių kolonija tikrai būtų žinoma visam lietuviškam pasauliui, net svetimtaučiai atkreiptų dėmesį į mus.

Apšluostikime nuo fabrikų dulkių aprūkusias savo sielas! Išblaškykime iš galvos įvairias varginančias mintis. Liuoslaikiu suėję užtraukime tą vienybės, meilės dainą, kurios aidai pasieks ir kitų mūsų brolių širdis ir jungs į vieną lietuvišką šeimą, į vieną meno sambūrį.

Visų principalinis tikslas yra dainuoti, žadinti, gaivinti lietuvišką meną visur, visada, kiek tik sugebėsime ir galėmybės leis.

Pittsburgho lietuvių kolonijos veikimo vežimas iki šiol ėjo sunkiai pirmyn; visada kažkas kišo lazdą į šiuos ratus, kitaip sakant, kolonijos vežimas girgždėjo. Užmirškime visas asmenines sąskaitas ir su gryna intencija stokime į bendrą veikimą už Lietuvą ir lietuvybę. Šiandien lietuviai turi grupuotis tik į dvi grupes: lietuviški arba rusiški lietuviai.

Užtenka prisiminti šiuos poeto žodžius:

Petys gi į petį, na, vyrai kas gali,
Sustoję į darbą už mylimą šalį,
Prikelkime Lietuvą mūsų!

J. St.

ATSTOVAI A. L. TARYBOJE IŠ PITTSBURGHO

Į Amerikos Lietuvių Tarybą įėjo šie pittsburghiečiai:

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros centrą atstovauja Petras V. Pivaronas; Lietuvių Socialdemokratų centrą S. Bakanas; Susivienijimo Lietuvių Amerikoje centrą atstovauja P. P. Dargis.

TRUMPOS ŽINUTĖS

Šv. Kazimiero parapijoj 40 Valandų Atlaidai įvyksta šią savaitę. Prasideda iškilgemis Mišiomis ir procesija penktadienio rytą.

Pamokslus lietuviškai rytais ir vakarais sakys misionierius Tėvas Dr. Viktoras Gidžiūnas, pranciškonas.

—o—

Lapkričio 16 d. mirė J. Šimkus, 1930 Dartmoor St., Pgh. 10. Palaidotas lapkričio 19 d. Paliko nuliūdime dvi dukteris: Mrs. Nellie Andrulonis ir Mrs. Helen Cunningham.

Šv. Kazimiero bažnyčioje lapkričio 20 d. pakrikštyta Barbara Helen Katella, tėvų Alfonso ir Marijos (Halchin) Katella dukrelė.

ESPLEN

Adomaičio su Brizgytė vestuvės įvyksta šį ketvirtadienį, lapkričio 24 d.

—o—

Pereitą sekmadienį, lapkričio 20 d., įvykęs bingo buvo nepaprastai pasekmingas. Dalyvavo didelis skaičius žmonių. Gauta daug pelno.

BRIDGEVILLE, PA.

Šv. Antano parapijos klebonui, kun. A. Jurgaičiui, išvykus ilgesniam laikui atostogų pataisyti sveikatą, Pittsburgh'o vyskupas pakvietė Lietuvos Pranciškonus rūpintis Šv. Antano parapijos reikalais. Klebono pareigoms eiti paskirtas Tėvas Pranciškus Giedgaudas, O.F.M.

Kadangi jau anksčiau Pittsburgh'e gyveno kiti du pranciškonai: Tėv. Barnabas Mikalauskas, O.F.M., "Lietuvių Žinių" redaktorius ir Tėv. Aleksandras Žiubrys, O.F.M., Duquesne universiteto studentas, dėl to Bridgeville, Šv. Antano parapijoje, įkurtas Pranciškonų vienuolynas, kurio viršininku paskirtas Tėv. Dr. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M. Vienuolyne apsigyveno ir brolis Sebastijonas Avelis, O. F.M.

Klebono A. Jurgaičio išleisti ir minėtųjų tėvų pranciškonų su apylinkės kunigais ir parapijiečiais supažindinti iš Kennebunk Port, Maine, atvyko ir pats Provinciolas, Tėv. Justinas Vaškys, O.F.M. Lapkričio 14 dieną dalyvaujant Pittsburgh'o ir apylinkės kunigams "Sea Food Inn" viešbutyje buvo surengtos išleistuvės ir sutiktuvės. Pokyliui vadovavo Tėvų Pranciškonų Provinciolas. Tą proga kun. J. Misius klebonų ir Pittsburgh'o apskrities Kunigų Vienybės vardu palinkėjo kun. A. Jurgaičiui linksmų atostogų, o Tėvams Pranciškonams pasisėkimo darbuose. Kunigų vikarų vardu kalbėjo kun. B. Radis. Po jo kalbėjo Tėv. Pranciškus Giedgaudas ir naujo vienuolyno viršininkas, Tėv. Viktoras Gidžiūnas. Gale padėkos žodį kunigams ir sveikinimą pranciškonams tarė kun. A. Jurgutis. Pokylyje dalyvavo: kun. Jurgutis, kun. J. Misius, kun. M. Kazėnas, kun. J. Pikutis, kun. V. Abromaitis, kun. M. Urbonas, kun. J. Skripkus, kun. E. Vasiliauskas, kun. B. Radis, kun. J. Girdis, kun. E. Bolevičius, kun. W. Karaveckas, kun. J. Burkus.

Sekmadienį, lapkričio 20 dieną, pranciškonai pirmą kartą turėjo progos pasimatyti su parapijiečiais, kurie pasirodė labai nuoširdūs ir draugiški. Pirmųjų Šv. Mišių metu naujasis dvasios vadas Tėv. Pranciškus Giedgaudas tarė karštą pasveikinimo žodį. Sumą laikė ir tikinčiosius su naujai atvykusiais Bridgevillėn pranciškonais supažindino Didž. Gerb. Justinas Vaškys, Tėvų Pranciškonų Provinciolas.

Bridgevillėje apsigyvenę pranciškonai yra pasiryžę dirbti netik parapijos ribose, bet ir plačiau. Jie nori bendradarbiauti su visais klebonais ir kunigais, padedant jiems sunkiame apaštalavimo darbe. Jie nori įsijungti į platesnį Pittsburgho ir apylinkės religinį, kultūrinį ir tautinį lietuvių veikimą. Jie rašys spaudoje, leis knygas ir atidarys katalikišką lietuvių radio pusvalandį. Bet, kad visus šiuos darbus jie galėtų tinkamai atlikti, jiems reikia moralinės ir materialinės lietuvių paramos.

Nuoširdi Padėka

"Lietuvių Žinių" štabas reiškia gilią padėką ponui P. Dargiui už prielankumą ir suteiktą pagalbą vietiniam lietuvių laikraščiui, kurio parengimus visada veltui pagarsina per savo radio pusvalandį. Pagarsino ir praeitą metinį "L. Ž." bankietą net per tris sekmadienius, kuris buvo tikrai pasekmingas ir šaunus. Dar kartą ačiū už patriotinės lietuviškos spaudos parėmimą.

Visi klausytkitės kiekvieną sekmadienį nuo 12:10 iki 12:30 val. popiet Povilo Dargio radio pusvalandį.

IŠ TREMTINIŲ SUSIRINKIMO

Tremtinių draugijos Pittsburghe susirinkimas įvyko š. m. lapkričio 19 d. Šv. Kazimiero mokyklos salėje. Susirinkimą atidarė pirm. kun. B. Mikalauskas, pakviesdamas į prezidiumą pirmininkauti p. I. Gatautį, sekretoriauti p-lę Birutę Jucevičiūtę.

Plačiau buvo kalbėta ir pasitarta spaudos reikalais Kilo daug sumanymų bei pageidavimų. Nutarta steigti tremtinių klubą. Pavesta tuo reikalu pasirūpinti valdybai.

PIRMININKO PRANEŠIMAS

Gruodžio 3 d., šeštadienį 7:30 val. vakare įvyks tremtinių klubo atidarymas. Ta pačia proga bus laikomas ir susirinkimas. Vieta parinkta Šv. Kazimiero mokyklos svetainėje, 22nd ir Jane St., South Side.

Malonėkite visi dalyvauti.

BRADDOCK, PA.

Susirgo Antanina Vitartaitė. Gydosi namuose.

—o—

Šv. Izidoriaus parapijoje vedamas rūbų ir muilo vajus dėl vargstančių Europoje ir Azijoje.

HOMESTEAD ŽINGSNIS PIRMYN

Homestediečiai, atėjo mūsų eilė pasirodyti ir įrodyti kad mes esame garbingi lietuviai! Mes jau iš senesnių laikų buvome žinomi kai žymus veikėjai, darbštūs i aktyvūs dalyviai visoje kul tūrinėje katalikiškoje veik loje. Prisiminę tą garbing praeitį, dar kartą sutelkim savo visas jėgas, stodami bendrą meno darbą.

Nenusiminkime, kad mūsų nedaug; ne skaičius, n palaida žmonių minia nu dirba didžiulius darbus, be tik susipratusių žmonių gru pė, kad ir maža, vienybėj padaro stebuklus.

Gal ne visi žinc, kad Homesteado lietuviška parapija nori žengti pirmyn; kad vietos klebonas, kun. E. Vasiliauskas, turėdamas lietuvišką kultūringą sielą, yra pasišventęs visa širdimi savo parapijiečių gerovei, nori daug pagerinimų, naujų planų įgyvendinti. Pirmoj vietoj pastatyti atitinkamoj aukštumoj bažnytinį giedojimą. Tam tikslui nori įsigyti naujus vargonus ir turėti gerą muzikalų vargonininką.

Kitas aktualus reikalas tai papuošimas savo bažnytėlės, nes ateinančiais metais bus apvaiksčiojamas 50 metų jubiliejus nuo šios parapijos įsisteigimo, kuri iki šiai dienai sėkmingai gyvuoja.

Toliau seka organizacinio veikimo suaktyvinimas, subūrimas daugiau žmonių prie kultūrinio darbo.

Todėl šių naujų užsimojimų akivaizdoje tenka pra bilti į mūsų brangius para pijiečius sekančiai:

Seni, jauni; dideli, maži stokime į darbo eiles visi!

Mums šūkis "Dievo ir Tėvynė", težydi meilė, dora i vienybė!

Naujakury

FABERIS IR ANNA

(Atkelta iš 6 pusl.)

Anna lyg suprasdama: — Jūs geriau mėgstate vyną?

Iš pykčio valdydamasi Faberis: — Aš geriu tyrą vandenį.

Per langą kvepėjo sriuba

Faberis uostydamas: — Jautienos viralas!

Anna tarė: — Mėgstate?

— Nesu nei ragavęs! Mano tėvai niekada ant stalo neturėjo virtos mėsos. Šio pigaus vidurius pučiančio puilicno! Šio virto pigios mėsos ėdalo! Šio vežikų valgio! Šio paprastų valgyklų puodų inpilo! (inpilas pagalvei).

Anna nustebusi: — Taigi jūsų tėvai valgo tik kepsnius ir paukštieną?

Faberis: — Kepsnius? Paukštieną? Nesamonė! Sausą duoną!

Anna skaičiavo: — Kojonis, cbliuotos grindys, vanduo, sausa duona.

Anna nustebusi suriko: — Dabar aš suprantu!

— Ką jūs supratote?

— Jūsų tėvai yra neturtingi žmonės.

Faberis nušvitusiu veidu juokėsi:

— Neturtingi žmonės? Priešingai. Mes esame turtingi. Mums nieko netrūksta. Mes krauname pinigu taigi mes ir esame turting Tikrumoje neturtingi žmo nės yra tit turtingieji: kep nių ėdikai, dviračiais važiu tojai, alaus gėrikai, kilima vaikščiojantieji. Jiems ti daug reikia, kad neužten pinigų. Mums pinigų u tenka. Jų turime, kada t mums reikia. Čia ir yra tu tingumas. Pažvelkite į tu neturtingus turtuolius, ka jie vargsta dėl dvieju ar k turių ratų, dėl prekyb kad uždirbti pinigo, ir pa kiau uždirbtą pinigą vėl leisti. Aš stoviu saulėje ti ilgai, kiek tik man patinka aš turiu laiko, kiek tik m reikia... mano pinigai ši nuo ilgo nešiojimo. Tikt šilti pinigai yra turtingum pažimys. Pinigai, kurie k šenėje niežti, jaučia sveik galvoseną ir padaro iš tu tingų žmonių išmaldos pra šančius. Suprantate, Anna

Anna nesuprato. Ann jau senai buvo nuėjusi sa vais pinigais nusipirkti ledų iš tų pinigų, kuriuos ji ti kėjosi sutaupyti vienai po rai kojinių. Ir ji dabar įsi tikino, kad pinigai, kuriuo ji ėmė iš rankinuko buvo šilti...

Hans Roesler

NORI LIETUVIŠKŲ REKORDŲ ARBA GAIDŲ?

Labai lengvai gali gauti, tik nueik į namus pas kompozitorių J. Stankūną, kuris dabar yra Pittsburghe ir laikinai apsigyvenęs, 2421 Sarah Street, ir nusipirksi kiek norėsi.

Įrekorduotų dainų tarpe yra ir ši visų mėgiama daina.

Daug, daug dainelių, mieloji sese,
Aš padainuoti senai žadu.
Tiktai ne šianndien, tiktai ne šičia;
Toli nuo savų, gimtų namų. ir t.t.

ATLIEKAME SPAUDOS DARBUS

"LIETUVIŲ ŽINIOS" turi prityrusį ir gabų presmaną, kuris atlieka įvairiausius spaudos darbus greitai, tiksliai, gražiai ir pigiai.

Su užsakymais malonėkite kreiptis į administraciją:

2211 Sarah Street, Pittsburgh 3, Pa. arba telefonu: HE 1-3121.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Phone HOmestead 3169 Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street Homestead, Pa.

C. K. PIKIEL
General Insurance Notary Public
Marriage Lincenses Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų biznį
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

JOHN'S MEAT MARKET
JOHN GREBLIUNAS, Savininkas
A FINE SELECTION OF HIGH QUALITY FRESH MEATS IS PARTICUARLY HANDLED
HOmestead 2589
1601 McClure Street Homestead, Pa.

KUPLETAI

(Dainuoti "L. Ž." metiniame bankiete, lapkr. 13 d., 1949)

Labas vakaras, mieli tautiečiai,
Svečiai, kaimynai, parapijiečiai.
Kupletų Dėdę senai girdėjot,
Jo pasiilgot, net apkalbėjot.
Kupletų Dėdė dėl to nepyko,
Naujų kupletų žemėn išvyko.
Aš su cenzūra vargo turėjau,
Bet gi kupletus vis tiek sudėjau.
Tai ir pradėsiu nuo šios pastogės,
Kur susirinko geriausi žmonės.
Žinių bankietan visi skubėjom,
Geresnę vietą užimt norėjom.
"Liet. Žinias" paremt atvykom,
Su kalakutu tuoj susitikom.
"Torkes" suvalgėm, taip uliavojam,
Jų skania mėsa neabejojam.
Žinių bankietas visad šauniausias,
Nes šeimininkės pačios geriausios.
Aš apdainuosiu visus kaimynus,
Kurie programai davė skelbimus.
C. K. Pikelis Žinioms aukoja,
Laikraščio štabas karštai dėkoja.
Jei aplankysit C. K. Pikelį,
Net jums padėti jis daug kuo gali.
Janė Pokaitė plaukus frizuoja,
Ir jos biznelis gražiai gyvuoja.
Grožio Saloną jos aplankykit,
Kaip lietuvaitę ją palaikykit.
Adolph Paleckis skelbimą dėjo,
Žinių bankietui sekmės linkėjo.
John Kamarauskas pradeda senti.
Bet vistiek mano ilgai gyventi.
Teigu tik laikrodžiai jums sugenda,
Nešk Kamarauskui — jiems vaistų randa.
Felix Gutauskas saliūną laiko,
Lietuvių Žinias visad paskaito.
Kraužlys biznierius, lietuvis doras,
Pas jį visada geras tavoras.
Abu Venslovai S. S. graboriai,
Kaip tik numirsi, jie gaspadoriai.
Kitų graborių jūs neieškokit,
Tik pas savuosius visad sustokit.
Pranas Savickas saliūną turi,
Savo tremtinį gerai prižiūri.
Mary Shimkunas dešimkę klojo,
Daugiau šį kartą nieks neaukojo.
Naujai saliūną išremontavo,
Užtat ir biznį gerą daro.
Klube jaunimas praktikas daro,
Nes jie iš Beny leidimą gavo.
Jis jau daug kartų mums taip padėjo,
Pasisekimo visad linkėjo.
Piliečių Klubas augt nesiliauja,
Nes Beny Russlan gaspadoriauja.
Petrui Jurgaičiui dainos patinka,
ranką man spaudžia, kai sutinka.
Pas jį užėjęs, išgerti gausi,
Geriausiu ūpu namo sau trauksi.
A. Antanaitis biznelį pirko,
Gerai padarė, neapsiriko.
Vincas Kolicius kalnuos gyvena,
Lietuvių Žinias kaskartą remia.
Mrs. Kolicienė — žymi veikėja,
Dievo paukštelių duosni globėja.
Kiti biznieriai subonkrutavo,
Užtat jų Dėdė neapdainavo.
Vyrų oktetos gražioi dainavo,
Iki išmoko daug prakaitavo.
"Lietuvių Žinios" priešų neturi,
Didžiausia viltim į ateitį žiūri.
Franciškonoms jas perimti linkim,
Darbščius vienuolius mielai paremkim.
"Lietuvių Žinias" prenumeruokim,
Kitus taipogi neboikotuokim.
"Lietuvių Žinias"" visad regėsim,
Kada rėmėjus tokius turėsim.
Tuo aš ir baigsiu savo dainelę.
Visus jus kviečiu į žemutinę salę.
Tenai jūs gerkit ir baliavokit,
Vyrai moterims nepasiduokit.
Likit sau sveiki, mieli tautiečiai.
Svečiai, kaimynai, parapijiečiai.

Kuplėtų dėdė

ATVYKO IŠ ITALIJOS TREMTINIAI

1949 m. lapkričio 21 d. laivu "Marine Jumper" iš Italijos į New Yorką atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Asevičius, Juozas, 85 Vicman St., Waterbury, Conn.

Burdžius, Bronius, 9306 Broad St., Detroit, Mich.

Gineitis, Kazys, 7320 South Talman Ave., Chicago, Ill.

Gaidis, Petras, 30 Branks St., Brockton, Mass.

Januševičius, Teofilius, Albina, Petras, 454 Broad St., Hartford 6, Conn.

Kaušaitė, Kazimiera, 1320 Crescent St., Park Ridge, Ill.

Narščius, Kazys, 17593 Monica Ave., Detroit, Mich.

Pukšrys, Romanas, Franciscan Monastery, Kennebunkport, Ma.

Tallat-Kelpša, Eduardas, Ernesta, Florian, 1716 W. Garfield Blvd., Chicago, Ill.

Užensienis, Bronius, 4618 S. Paulina St., Chicago 9, Ill.

Vaškys, Petras, 7638 Buist Ave., Phila, Pa.

Gelvila, Petras, Great Falls, Montana.

Geisčiūnas, Franciškus, Great Falls, Montana.

Slapšys, Edward, 102 — 79 So State St., Chicago, Ill.

BALF Imigracijos Komitetas

Skauda širdį pasilikusiems tremtyje, kad jų dar niekas nepakviečia. Lietuvi, ar atlikai pareigą, ar išgelbėjai nors vieną tremtinį?

Informacijas teikia ir garantijų blankas siunčia:

United Lithuanian Relief Fund of Amerika, Inc.
105 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.

"KALĖDŲ BALSAI

Atsiųsta paminėti ką tik išleista graži kalėdinių giesmių knygutė. Mylintiems lietuviškas giesmes ir muziką, verta įsigyti. Kaina 1.00.

Kreipkitės sekančiu adresu:

Jonas Šaučiunas
124 Price St.
Kingston, Pa.

AR ŽINAI . . .

(Atkelta iš 3 pusl.)

oje tik vaikai pramogai, čiau Sovietinėje Rusijoje viračiu ar patefonu yra apvanojami tik labai nusilnę ir daug sovietiniam renui pasitarnavę asmenys. del visai nenuostabu, kad r tik raudonieji įsisuką, oj ten ir išvaduoja visus nones nuo dviračių, laikrodžių, rūbų, maisto ir kitų lykų.

KONOMINIO ŽURNALO PASKIRTIS

Sovietinis žurnalas, "Vesti konomiki" rašo, esą visame pasaulyje yra dvidešimt milijonų komunistų, jų tarpe vien Sovietinėj Rusijoj 6 milijonai. Ne vienas stebisi, ką bendro gali turėti ekonomija su komunistų skaičiumi pasaulyje, kurį paskelbė luomenis ekoniminiams klausimams gvildenti Sovietų žurnalas, tačiau kaip žinome, kad daugumas komunistus vadina "raudonosiomis utėlėmis", todėl ir visai nenuostabų, kad minimas žurnalas padavė statistiką apie jų veisimąsi pasaulyje.

LAISVĖ IR TEISĖ SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Sovietų Sąjungoje viešpatauja didžiausia laisvė ir teisė, kurią čia ir paduodame:

Laisvė: garbinti Staliną ir partiją, skaityti komunistinius laikraščius ir plūsti "kapitalistinę supūvusią" santvarką.

Teisė: būti naktį NKVD išvilktam iš lovos ir dingti iš "darbininkų rojaus"; būti apkaltintam liaudies priešu ir gauti kulką — kakton arba geriausiu atveju išvežtam priverčiamiems darbams Sibiran, iš kurio jau daugiau nebegrįši.

Lazda

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

FABERIS IR ANNA

Faberis tarė: — Dviračiu važiuoti?!

Anna nustebusi: — Jūs neturite dviračio?

— Ne. Niekada neturėjau.

— Ir jaunystėje taip pat neturėjote?

Faberis pakratė galvą:

— Ką jūs galvojate? Mano šeima ir dviratis! Toks juokingas rėmas ir du ratai! Šis purvinas jojiko laikytuvas. Šlykštus judėjimo įrankis. Niekada!

Anna susidrovėjusi: — Taigi, jūsų tėvai turi automobilį?

Faberis susierzinęs išdidžiai: — Ne, mes vaikštome kojomis!

Jie sustojo prie krautuvės lango.

Faberis klausia: — Kas čia per daiktas?

Anna nustebusi: — Linoleumas.

— Kam jis reikalingas?

— Grindims patiesalas. Jūs namuose neturite linoleumo?

Faberis tarsi išsigandęs pakėlė rankas į dangų:

— Kuo jūs mus laikote?! Ant jo mes turime vaikščioti? Ant šitos smaluotos gumos gabalo? Ant šito prastai lakuoto? Ant šitos supresuotos smarvės? Ant šitos popierinės papkės?

— Anna rimtai: — Jūsų namuose turite tik kilimus?

Faberis staiga paklausė: — Kažin ar skanus alus?

Anna iš nustebimo sustojo: — Jūs nesate alaus ragavę?

— Niekada savo gyvenime! Namuose mes nesame gėrę alaus! Šio šlykstaus gėralo! Šituose dideliuose bokaluose pripilstyto!

(Nukelta į 5 pusl.)

GIFT OF HEALTH

We are giving a gift of health when we buy Christmas Seals to support work of the National Tuberculosis Association and its 3,000 affiliates which are conducting year-round programs of education, case finding, rehabilitation, and medical research to stamp out tuberculosis.

Buy and Use Christmas Seals

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)

Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai

Lietuviai kreipdamiesi reikalę prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:

ENdicott 1763

6621 Edna Avenue **Cleveland, Ohio**

CLEVELANDO ŽINIOS

Trumpos Žinutės

Vincas Minkūnas, tremtinių d-jos pirm., nors ir neturi Vokietijos lageriuose giminių bei artimų draugų, tačiau kas mėnesį siunčia didelius pakietus su maistu, ypač riebalais, per Raudoną-jį Kryžių ten likusiems tremtiniams sušelpti.

Kilnus pasišventimas gelbėti savo brolius tautiečius varge.

—o—

Pr. Grigonis, tremtinys, auto mechanikas, tikrai "darbšti bitelė". Kada tik pažvelgsi, jis visada atliekamu laiku nuo darbo taiso, remontuoja savo tautiečių mašinas. Darbą atlieka tiksliai ir sąžiningai. Jo telefonas: EN 6334.

—o—

Emilija Žitkienė šiomis dienomis turėjo perkentėti sunkias skausmo valandėles. Padaryta aklosios žarnos operacija. Linksma girdėti, kad ligonė jau žymiai pasveikusi.

Pas juos buvęs tremtinys, kun. A. Spurgis, paskirtas vikaru svetimtaučių parapijoj, Strongsville, Ohio, apie 20 mylių nuo Clevelando.

—o—

Čiurlioniečių šokėjų grupė, kuri pasirodė žymiausia iš su virš 40 skirtingų tautų, susirinkusių Buffale, N. Y., labai gražiai užsirekomendavo. Jau iš kalno vietos veikėjai juos pakvietė sekančiam pavasariui pasirodyti su šokiais ir dainomis. Grįžo kupini džiaugsmo.

—o—

Girdėti, kad mūsų miesto politikieriai yra nusistatę nei vienai tautai neduoti leidimo dėl Tag days. Tada vietos veiklesnieji veikėjai žada surengti bazarą apie vasario ar kovo mėnesį tremtiniams sušelpti. Tad nieko nelaukiant reikia jau ruoštis, o tada pasekmės bus tikrai užtikrintos.

M. D.

—o—

Cleveland

Šv. Jurgio bazaras, prasidėjęs lapkričio 20 d., tęsėsi iki 27 d., kurioje baigsis skaitlingų dovanų laimėjimu. Dvasiškiai ir komitetas kviečia kuo skaitlingiausiai atsilankyti į bazarą.

—o—

Mrs. Grasilda Ivanauskienė dalyvavo savo sūnaus kun. Balio Ivanausko 10 metų kunigavimo minėjime. Ta proga aplankė seserį Šeškienę ir keletą draugų. Aplankė žymesnes Clevelando vietas. Su ja buvo duktė Bražienė, Šeškienė ir keletas giminių. Grįžo į Detriot patenkinta Clevelandiečių priėmimu ir vaišėmis. Ją palydėjo sūnus savo automobiliu.

—o—

Mrs. Spokienė nuo Ausel Rd. laimėjo didelį gražų automobilį, kurį leido Šv. Thomo parapijos jaunimas.

—o—

Sausio 29 d. 1950 m. Kazimieras ir Marijona Petreikiai švenčia savo 50 metų vedybinį sukaktį.

Sveikiname jubilijatus sulaukusius šios brangios dienos, kurią labai mažai kas gali sulaukti.

Koresp.

SUŠELPĖ TREMTINIŲ ŠEIMĄ

Sušelpė tremtinių šeimą

Petro Tito skaitlingai, septynių asmenų, šeimai paremti buvo surengtas pobūvis, kuris įvyko spalio 16 d.

Suaukota $194.50; iš bufeto gauta $146.19, padengus išlaidas, liko $65.69. Gryno pelno $255.50. Jo sergančiam draugui A. Kimbriui įteikta $20.

Didelė padėka Onai Baltrukonienei, kuri veltui davė patalpas, be to, abi su dukrele daug pasidarbavo paaukodamos ir parengdamos skanių užkandžių.

Daugiausia pasidarbavo Mrs. B. Drosutienė, Ad. Damušis ir Pr. Neimonas su draugais.

Rengėjai visiems nuoširdžiai dėkoja.

Aukų sąrašas Tito šeimai

Mary R.	$ 2.
Ant. Buknys	$ 2.
Jad Damušis	$ 1.
Em. & Val. Zitkus	$10.
Mrs. Pestininkienė	$ 1.
L. & M. Bajoriunai	$ 2.
L. Dautartas & co.	$ 5.
Lelys Petras	$ 2.
Jankus Zigmas	3 2.
Pov. Elena Miksiai	$ 1.
Petras Jurgelis	$ 5.
F. ir M. Saukevičiaus	$ 3.
D. Jokubauskienė	$10.
Mrs. & daugter Stonis	$ 3.
M. Lukosevičius	$ 1.
V. Besperaitis	$ 5.
Balys Griaužinis	$ 2.
Mrs. Dauparienė	$ 3.
Lukosevičius	$ 1.
Jurgis Macijauskas	$ 5.
Ignas Malinauskas	$ 3.
Mary Katlin	$ 2.
Vincas Murkunas	$ 2.
Alf. Kubilius	$ 1.
Mr. & Mrs. J. Ambrose	$10.
Mrs. Grigienė	$ 2.
P. Kancienė	$ 3.
Mr. & Mrs. A. Praskevičius	$ 2.
Adelė ir Juozas Vilčinskai	$ 5.
Juozas Zygas	$ 5.
Miss. M. Traynauskas	$ 2.
A. Velikienė	$ 1.
Vacl. Rocevičius	$ 1.
Simautis	$ 1.
Al. Banis	$ 3
Neimonas	$ 1.
Adomas Stepsis, bonka gerimų.	
Vit. Neimonas	$ 5.
Pr. Stempuzis	$ 1.
A. Zaloga	$ 2.
P. Skrebunienė	$ 3.
Juozas Kavaliauskas	$ 2.
Jonas Montvilas	$10
Liopoldas Liutkus	$ 1.
Bar. Bacevičienė, dovanų laimėjim.	
Eva Kavaliauskienė dov. laimėjim.	
Burgelių šeima	$ 6.
Mrs. Svietkauskienė, dovanų.	
Svietkauskaitė	$ 1.
Kazys Liutkus	$ 3.
Mr. & Mrs. J. Sukys	$ 2.
Pov. Kaminskas	$ 2.
K. Varijakojis	$ 2.
Mikolauskai	$ 5.
J. Juozaitis	
Miss. A. Baltrukonis	$ 3.
Mr. & Mrs. Shneider	$ 3.
Mrs. Ona Baltrukonienė	$ 5.
Ant. Kunigiskis	$ 1.
Mr. & Mrs. Ad. Salkauskai	$ 2.
Bar. Bacevičienė	$ 2.
Eva Kavaliauskienė	$ 2.
F. Baranauskas	$ 3.
M. Kadišienė	$ 5.
O. Valinčius	$ 5.
O. Vasiliauskienė	$ 5.
A. Vitonienė	$ 1.
Mrs. L. Misienė	$ 1.
Juozas Macejauskas	$ 2.
M. & B. Drosučiai	$ 6.
Ambrazas	$ 1.
Viso gauta	$194.50c.

Dovanas skyrė:

Adomas Stepsis, Svietkauskienė, Barbora Bacevičienė, Vilčinskienė, Elena Shneider, Baltrukonytė ir O. Baltrukonienė.

Iš bufeto	$146,19c
Viso	$340.69c.
Išlaidų	$65.69c.
Gryno pelno	$275.50c.

$255.50 įteikta Pet. Titui ir $20 sergančiam A. Kimbriui.

Ad. Damušis

BALF-o VAKARAS

Lapkričio 23 d. Lietuvių svetainėje įvyko visų trijų BALF skyrių vakaras.

Programoje buvo: "Be Tėvynės" — V. Braziulio suderintas įvairių autorių poezijos ir muzikos rinkinys.

Dalyvavo Čiurlionies ansamblio daininkai ir Clevelando lietuvių teatras. Dirigavo A. Mikulskis, režisavo V. Braziulis. Dekoracijos V. Raulinaičio.

Antroje dalyje buvo linksmos įvairenybės. Po programos sekė šokiai.

PRANEŠIMAS

Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando Skyriaus valdyba, siekdama didesnio Clevelando lietuvių visuomenės susiartinimo ir norėdama suteikti jai kultūrinio bendravimo progų, nutarė surengti eilę paskaitų. Jas **penktadieniais vak. 7 val. Norwood Libary patalpose (6401 Superior Ave.)** skaitys įvairių sričių lietuvių kultūros darbininkai ir visuomenininkai.

Lapkričio 25 d. **inž. Pijus J. Žiūrys** kalbės įvairiais gyvenamojo meto klausimais; gruodžio 2 d. **inž. Dr. Ad. Damušis** — apie rezistencinę lietuvių kovą su okupantais; gruodžio 9 d. **J. Daugėla** — apie laisvės idėją demokratinėje santvarkoje.

Įėjimas laisvas.

Visuomenė kviečiama į šias paskaitas gausiai lankytis.

LKF Clevelando Skyriaus Valdyba

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" RĖMĖJAI

Stereotypo fondui aukojo:

Mr. Charles Spirgis	$3.00
Mr. A. F. Marchukonis	$1.00

Nuoširdus ačiū

"Kur gimė žydų karalius?"

Tai žodžiai, kuriuos girdėsime tariant Juozą Sadauską, vaidinant karaliaus Erodo rolę operėtėj "Šventoji Naktis" gruodžio — December 11 d. Lietuvių svetainėj.

Juozas Sadauskas yra Clevelando lietuvių veikėjas, ypatingai daug nuveikęs lietuvių scenos srityje. Turėdamas artisto gabumus, jis per eilę metų mokino kitus ir pats vaidino, ypatingai Vyčių 25 kuopos parengimuose.

Juozas Sadauskas

Juozas Sadauskas yra katalikiškos spaudos rėmėjas ir bendradarbis.

PADĖKA

Mrs. G. Ivanauskienė prašo nuoširdžiai padėkoti visiems clevelandiečiams dalyvavusiems bankiete ir tiek daug širdies parodžiusiems jos sūnui kun. B. Ivanauskui ir jai pačiai.

Visų didžiausias padėkos žodis klebonui kun. V. G. Vilkutaičiui, visiems dvasiškiams, Šv. Jurgio parapijonams, visoms draugijoms, pavieniams asmenims tiek daug triuso įdėjusiems pagerbimo bankieto surengimui.

Taipgi didelis ačiū laikraščiams, "Lietuvių Žinioms", kurie talpino gražius aprašymus, tiek apie patį bankietą tiek apie kun. B. Ivanauską.

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773

Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.

Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.

Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar torniečius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

CLEVELAND, OHIO
LIETUVIŲ BANKINĖ ĮSTAIGA

yra su daug metų patyrimo biznyje, patogi ir pelninga įstaiga dėl taupymo ir paskolų ant pirmų mortgage.

Taupymas yra po Federal Insurance Corp. Valdžios apsaugos užtikrinimas.

THE SUPERIOR SAVINGS and LOAN ASS'N
6712 Superior Avenue—HE. 2498